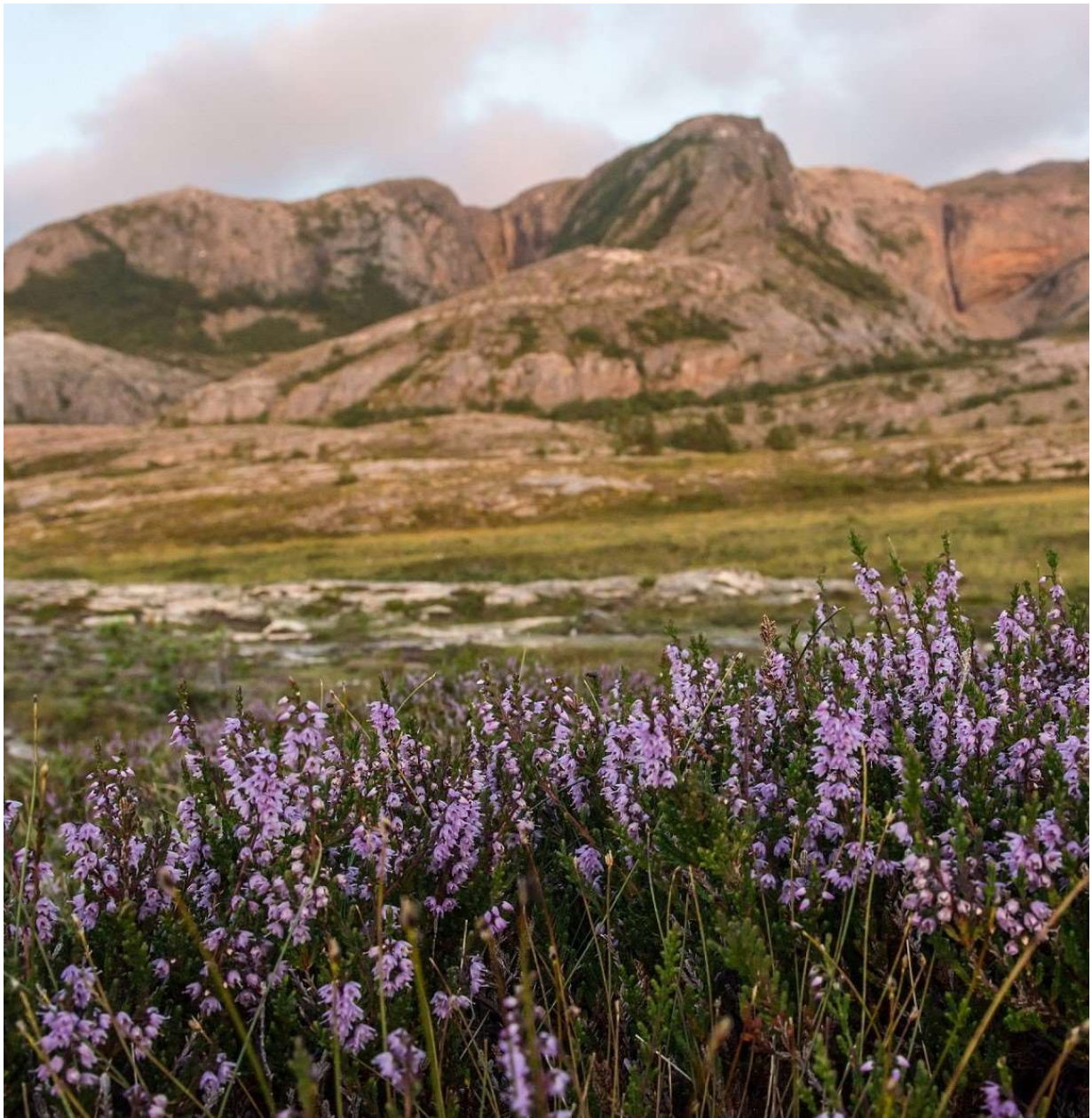

ÅFJORD
KOMMUNE

Budsjett 2024

Økonomiplan 2024-2027

Alle aktuelle tabeller er oppdatert med budsjettnemndas innstilling.

Budsjettnemndas innstilling

A. Årsbudsjettet for 2024

Åfjord kommunestyre vedtar årsbudsjett for Åfjord kommune for drift og investeringer slik det fremgår av foreliggende drifts- og investeringsbudsjett i budsjettskjema §5-4, §5-5 og §5-6, som inkluderer følgende tillegg utover rådmannens innstilling:

Roan Frivilligsentral – forespørsel om kommunalt driftstilskudd

Åfjord kommunestyre viser til innspill fra utvalg for kultur, idrett og frivillighet om kommunalt driftstilskudd til frivilligsentralene.

Kommunestyret viser til at Åfjord Frivilligsentral så langt har mottatt kr 270.000 i ordinært driftstilskudd. I tillegg mottar både Roan og Åfjord frivilligsentraler særskilte tilskudd for håndtering av TV-aksjonen med kr 30.000 hver, samt tilskudd med kr 30.000 til Roan Frivilligsentral for oppfølging og vedlikehold av trappa til Jettegryta.

Åfjord kommunestyre ber om at Utvalg for kultur, idrett og frivillighet ser nærmere på finansieringen av frivilligsentralene både i Roan og Åfjord, og med henblikk på en fornyet fordeling av tilskuddsmidlene til frivilligsentralene.

For 2024 bevilger kommunestyret kr 100.000 ekstra til drift frivilligsentralene som inngår i potten til fordeling mellom Roan og Åfjord frivilligsentraler. Det ekstra engangstilskuddet for 2024 finansieres ved bruk av disposisjonsfond.

Stillingshjemmel i fritidsklubben tilsvarende 40% stilling

Åfjord kommunestyre viser til innspill fra utvalg for kultur, idrett og frivillighet om stillingshjemmel i fritidsklubben tilsvarende 40 % stilling, og vil imøtekomme forslaget med bevilgning av ekstra midler for drift av fritidsklubben. Tiltaket finansieres ved bruk av disposisjonsfond med kr 250.000 i 2024.

Budsjettinnspill fra Åfjord kirkelige fellesråd

Åfjord kommunestyre viser til innspill fra Åfjord kirkelige fellesråd med ønske om investeringsmidler til ulike tiltak i 2024 og 2025. Under henvisning til at Åfjord kommune har et betydelig omstillingsbehov i 2024 finner kommunestyret ikke midler til formålene i 2024, men legger opp til å kunne avsette midler til denne typen tiltak når den økonomiske situasjonen i Åfjord kommune har bedret seg, fortrinnsvis i forbindelse med budsjettbehandlingen for 2025.

Tilskudd til formål innen landbruket

Kommunestyret viser til budsjettinnspill fra Utvalg for vekst og utvikling om tilskuddsordning innenfor drenering og skogplanting. Sett i lys av kommunens betydelige omstillingsbehov i kommende år, og at det finnes statlige tilskuddsordninger til disse formålene, kan ikke kommunestyret prioritere kommunale midler til denne typen tiltak nå.

Søkbare kulturmidler

Åfjord kommunestyre viser til innspill fra utvalg for kultur, idrett og frivillighet om avsetning av midler til søkbare kulturmidler. Under henvisning til at Åfjord kommune har et betydelig

omstillingsbehov i 2024 finner kommunestyret ikke midler til formålet i 2024, men legger opp til å kunne avsette midler til denne typen kulturtiltak når den økonomiske situasjonen i Åfjord kommune har bedret seg.

Løpende rapportering på det forestående omstillingsarbeidet i Åfjord kommune

Åfjord kommunestyret vedtar et budsjett for 2024 som innebærer et omfattende omstillingsarbeid i 2024. Dette er et arbeid som vil involvere tillitsvalgte, ansatte, brukere og deres organisasjoner og kommunens ledelse på ulike nivå mv. Kommunestyret ber om at rådmannen informerer kommunestyret og formannskapet løpende om de omstillingstiltakene som planlegges gjennomført, og større strukturelle tiltak må i tillegg legges frem som særskilte vedtakssaker i kommunestyret.

B. Låneopptak:

Låneopptak skjer i henhold til investeringsbudsjettet for 2024 med totalt kr. 103.890.000. Det opptas lån på inntil kr. 78.890.000 til investeringer og kr. 25.000.000 til startlån.

Rådmannen har fullmakt til å godkjenne endelige avdragsvilkår og endelige rentevilkår, herunder rentebetingelser og eventuell rentebindingsperiode i hele lånets løpetid.

C. Skatt

1. Skatteøret fastsettes til maksimalsatsen.

D. Eiendomsskatt

1. Med hjemmel i lov om eiendomsskatt av 6. juni 1975 nr. 29 (esktl.) §§ 2, 3 og 4, vedtar Åfjord kommunestyre å skrive ut eiendomsskatt i kommunen for 2024.

2. Eiendomsskatt skrives ut på:

- «Berre kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum» jfr. esktl. § 3 bokstav c). Utskrivningsalternativet omfatter også flytende oppdrettsanlegg i sjø jfr. esktl. § 4 tredje ledd.
- Næringsdelen (dvs. bygning og grunn) i de tidligere skattlagte verk/bruk, jfr. overgangsregel til esktl. § 3 og 4, andre ledd.
- Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget fra verk/bruk, redusert med seks syvendedeler i 2024, jfr. overgangsregel til esktl. §§ 3 og 4, første ledd første pkt.

3. Skattesatsen skal være kr 7,- av hver kr 1.000,- av takstverdien (dvs. 7 promille), og samme skattesats benyttes på de særskilte skattegrunnlagene.

4. Eiendomsskatten forfaller til betaling i to terminer, den 15. mai og den 15. november.

5. Når det gjelder medlemmer til skattetakstnemnda og klagenemnda for eiendomsskatt samt eiendomsskattevedtekter, vises det til kommunestyrets vedtak i PS 81/2023 i møte 16.11.2023, og sak KST-14/2019 i møte 11.12.2019. Takstvedtektene skal gjelde for eiendomsskatteåret 2024 jfr. esktl. § 10.

6. Det ble gjennomført en retaksering av skattegrunnlagene både i Roan kommune og Åfjord kommune i 2018, og disse legges til grunn for utskriving av eiendomsskatt for 2024. Det skal skje en samordning av takstene ved at skattepliktige eiendommer beliggende i tidligere Roan kommune takseres likt/i tråd med gjennomført taksering for eiendommer beliggende i Åfjord kommune. Nye anlegg omfattet av punkt D.2 er taksert løpende ved ferdigstillelse.

E. Det opprettes et veifond.

Dette vil være Åfjord kommunes bidrag til bygging av veituneller på strekningen Hellfjorden – Roan. Det avsettes 10 millioner kroner til formålet i 2024. Tiltaket finansieres ved bruk av disposisjonsfond.

Rådmannens tilråding

A. Årsbudsjettet for 2024

Åfjord kommunestyre vedtar årsbudsjett for Åfjord kommune for drift og investeringer slik det fremgår av foreliggende drifts- og investeringsbudsjett i budsjettskjema §5-4, §5-5 og §5-6.

B. Låneopptak:

Låneopptak skjer i henhold til investeringsbudsjettet for 2024 med totalt kr. 103.890.000. Det opptas lån på inntil kr. 78.890.000 til investeringer og kr. 25.000.000 til startlån.

Rådmannen har fullmakt til å godkjenne endelige avdragsvilkår og endelige rentevilkår, herunder rentebetingelser og eventuell rentebindingsperiode i hele lånets løpetid.

C. Skatt

1. Skatteøret fastsettes til maksimalsatsen.

D. Eiendomsskatt

1. Med hjemmel i lov om eiendomsskatt av 6. juni 1975 nr. 29 (esktl.) §§ 2, 3 og 4, vedtar Åfjord kommunestyre å skrive ut eiendomsskatt i kommunen for 2024.

2. Eiendomsskatt skrives ut på:

- «Berre kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum» jfr. esktl. § 3 bokstav c). Utskrivningsalternativet omfatter også flytende oppdrettsanlegg i sjø jfr. esktl. § 4 tredje ledd.
- Næringsdelen (dvs. bygning og grunn) i de tidligere skattlagte verk/bruk, jfr. overgangsregel til esktl. § 3 og 4, andre ledd.
- Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget fra verk/bruk, redusert med seks syvendedeler i 2024, jfr. overgangsregel til esktl. §§ 3 og 4, første ledd første pkt.

3. Skattesatsen skal være kr 7,- av hver kr 1.000,- av takstverdien (dvs. 7 promille), og samme skattesats benyttes på de særskilte skattegrunnlagene.

4. Eiendomsskatten forfaller til betaling i to terminer, den 15. mai og den 15. november.

5. Når det gjelder medlemmer til skattetakstnemnda og klagenemnda for eiendomsskatt samt eiendomsskattevedtekter, vises det til kommunestyrets vedtak i PS 81/2023 i møte 16.11.2023, og sak KST-14/2019 i møte 11.12.2019. Takstvedtektene skal gjelde for eiendomsskatteåret 2024 jfr. esktl. § 10.

6. Det ble gjennomført en retaksering av skattegrunnlagene både i Roan kommune og Åfjord kommune i 2018, og disse legges til grunn for utskrivning av eiendomsskatt for 2024. Det skal skje en samordning av takstene ved at skattepliktige eiendommer beliggende i tidligere Roan kommune takseres likt/i tråd med gjennomført taksering for eiendommer beliggende i Åfjord kommune. Nye anlegg omfattet av punkt D.2 er taksert løpende ved ferdigstillelse.

E. Det opprettes et veifond. Dette vil være Åfjord kommunes bidrag til bygging av veituneller på strekningen Hellfjorden – Roan. Det avsettes 10 millioner kroner til formålet i 2024. Tiltaket finansieres ved bruk av disposisjonsfond.

Rådmannens kommentarer

Tid for omstilling

Etter at samfunnsdelen i ny kommuneplan ble vedtatt i 2022, gjorde Åfjord kommune en omstrukturering av budsjettdokumentene i samsvar med den nye kommuneplanen. Økonomiplanen er oppfølgingen av kommuneplanen, og benevnes også kommuneplanens handlingsdel.

I praksis betyr dette et budsjett- og økonomiplandokument som er strukturert etter en moderne kommuneplan, organisert etter FNs 17 bærekraftsmål. Denne tilnærmingen gir et klart uttrykk for vår tids utfordringer. -Nemlig å utvikle en måte å bo og leve på som gjør at vi ivaretar naturen og artsmangfoldet rundt oss, og ikke forbruker jordens ressurser mer enn det planeten vår klarer å produsere til enhver tid.

Ved inngangen til en ny valgperiode håper vi at budsjettet og økonomiplanen kan bli et godt egnet styringsdokument for Åfjord kommune, som både synliggjør vår tids utfordringer, -både lokalt og i en større sammenheng. Videre skal budsjettet og økonomiplanen vise hvordan vi skal nå de mål og ambisjoner som kommunestyret setter for vår kommune, og som både innbyggere, politikere og ansatte kan bli godt kjent med og få et eierforhold til.

Behov for omstilling

Enhver virksomhet og organisasjon må løpende tilpasse seg til skiftende omgivelser og nye rammebetingelser. Etter en vedvarende opptur som mer eller mindre har vart siden først på 1990 – tallet, opplever vi nå en global økonomisk stagnasjon. I mange år har den økonomiske fremgangen i vår del av verden vært tuftet på masseproduksjon og bearbeiding av varer, klær og mat i Østen. Som følge av pandemi, brudd i logistikkjedene, økende fokus på klimaavtrykk ved transport, krig i Europa, samt økende proteksjonisme og fokus på selvforsyning i det enkelte land, ser vi nå mangel på arbeidskraft, importert prisstigning, økende renter, og fare for resesjon (dvs fallende produksjon) i mange land.

Økende renter og inflasjon rammer i første rekke husholdningene og kommunene, som har høy gjeld og er sårbare for svingninger i rentemarkene. Inflasjon skaper i tillegg usikkerhet som gjør at investeringene og etterspørselen i samfunnet går ned, noe som igjen bidrar til mindre aktivitet.

Som kommune er det viktig å ruste seg for usikre tider. Åfjord kommune har høy gjeld etter mange og tunge investeringer, men som for en stor del ble gjennomført i en tid med stabile priser og tilgang på materialer og arbeidskraft. Kommunen merker betydelig økte renter og økende prisnivå, samtidig som inntektene fra vindkraften ikke prisjusteres, og dermed blir mindre verdt for hvert år som går.

Etter en tid med høy vekst i inntekter, samtidig som organisasjonen har vært igjennom kommunesammenslåing og pandemi, gir møtet med en ny økonomisk virkelighet, et betydelig behov for omstilling. Dette var varslet i budsjettet for 2023, og prosessene som har vært kjørt gjennom året gir samme konklusjon, nemlig at kommunens utgifter må ned, og i klartekst betyr dette en reduksjon i driftsnivået på 50 millioner kroner. Dette krever strukturelle endringer, reduksjon i oppgaver og ambisjonsnivå, krav til effektivisering og at antallet ansatte i kommunen må ned.

Åfjord kommune må i større grad enn tidligere prioritere våre tjenester sterkere, bli mer nøye med vår egen tidsbruk og gjøre sterkere avklaringer med våre innbyggere og brukere om hva som er kommunens oppgaver, og hva vi som innbyggere i større grad må ta ansvar for selv.

Budsjettet for 2024

Åfjord kommune har over år hatt et driftsnivå som har vært for høyt. Ekstra midler som følge av kommunesammenslåingen, driftsforstyrrelser som følge av koronapandemien, pukkeeffekter og samordning av tjenestenivået til ny kommune, har skapt behov for en nedjustering av driftsnivået i nye Åfjord kommune. Rådmannen har tidligere varslet, blant annet i brev av 15. august 2022 og ved flere orienteringer til kommunestyret, at kommunen må ta ned driftsnivået med 45 millioner kroner i 2023 og 2024. Økende kostnads- og rentenivåer har gjort disse utfordringene større i løpet 2023, omstillingsbehovet er nå beregnet til totalt 50 millioner kroner, der halvparten må tas ut allerede i 2024.

I arbeidet med nedskalering av budsjetter har det vært en tett dialog med enhetene. Mange tiltak krever tid for implementering, for å kunne gjøres på en skikkelig måte, både overfor berørte tjenestemottakere og ansatte. Rådmannen foreslår derfor at halvparten av nedskaleringen tas i 2024, slik at enhetene får nødvendig tid til å tilpasse aktiviteten til en ny økonomisk virkelighet, og slik at man får nødvendig tid til å prioritere og organisere tjenesteproduksjonen på en best mulig måte med mindre ressurser. Selv om mange enheter får mindre å rutte med, vil Åfjord kommune fortsatt tilby tjenester som både i kvalitet og omfang kan måle seg med tjenestenivået i de fleste sammenlignbare kommuner.

Prosjekter og investeringer

Åfjord kommune har gjennomført et historisk utbyggingsprogram i kommunal regi, samtidig som kommunen har fått anledning til å videreføre og til dels styrke tjenestetilbudet. Byggingen av Julie Næss tunet i Roan, ny sentrumsbarnehage, nye tilrettelagte boliger, og ikke minst aktivitetshuset med basseng og nytt rådhus, har ikke vært mulig uten disse inntektene. De fleste av disse prosjektene er avsluttet i 2023.

Av gjenstående prosjekter er nybygg for Fosen vekst, nytt legekontor/helsehus, utbygging av Åset skole, samt oppgradert eller ny 1 – 10 skole i tidligere Roan de større enkeltinvesteringene. I tillegg må det investeres i brannberedskapen både i Stoksund og Roan. Både legetjenestene og Fosen vekst tilbringer sin arbeidshverdag i nedslitte og til dels uhensiktsmessige lokaler, og nye bygg er viktige og nødvendig for å kunne tilby gode arbeidsforhold og tjenester fremover.

Avslutning

Rådmannen vil avslutningsvis understreke betydningen av den store innsatsen som hver og én ansatt i viser i hverdagen ved å levere gode tjenester innenfor alle virksomhetsområder, gjerne med glød, humor, faglig innsikt, og et stort engasjement med et bankende hjerte bak. Selv om vi nå går inn i en svært utfordrende periode i forhold til de økonomiske rammebetingelsene, skal Åfjord kommune fortsatt være en god arbeidsgiver for sine ansatte. Samtidig er det viktig at vi som ansatte klarer å holde på engasjementet, humoren og gleden på jobb, slik at vi fortsatt kan være en positiv kraft i lokalsamfunnet, til glede for oss selv og våre innbyggere som vi er satt til å tjene.

Medarbeiderne er kommunens absolutt viktigste ressurs og gjennom å legge til rette for gode arbeidsvilkår, utviklende arbeidsplasser og et godt arbeidsmiljø som alle tar ansvar for, skal Åfjord kommune fortsatt klare å oppnå resultater som ikke alle andre kommuner klarer å levere.

Introduksjon og bakgrunn for driftsfordeling

Befolkning

SSB publiserte 5.juli 2022 en oppdatering av sin befolkningsprognose. Det er befolkningen som danner grunnlaget for både inntekter og kostnader i Åfjord kommune (og alle andre kommuner). De siste årene har SSB kun oppdatert denne hvert andre år, dette medfører at fjorårets framskriving er den siste vi har. Ved benyttelse av framskrivingsalternativ MMMM, ser Åfjord kommunes befolkningsprognose slik ut;

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2040	2050
0 år	37	37	37	37	37	37	37	37	35	33
1-5 år	231	231	222	201	203	198	196	195	189	181
6-15 år	413	412	428	458	466	473	479	471	412	405
16-19 år	187	181	169	159	150	143	143	158	169	163
20-44 år	1078	1087	1089	1079	1073	1081	1081	1078	1008	925
45-66 år	1300	1290	1272	1258	1240	1218	1212	1186	1103	1155
67-79 år	698	682	673	671	671	689	669	673	763	670
80-89 år	244	256	270	289	304	299	316	331	365	444
90+	57	58	59	56	57	57	59	60	106	131
Total	4245	4234	4219	4208	4201	4195	4192	4189	4150	4107

I fjor var det for pessimistisk, og det viser det seg også å være i år. Folketellingen pr 1.juli 2023 – hvilket også er grunnlaget for rammetilskuddet, endte slik:

0-1 år	2-5 år	6-15 år	16-22 år	23-66 år	67-79 år	80-89 år	Over 90 år	Total
95	194	429	308	2293	706	249	47	4321

I 2022 var vi 72 flere Åfjordinger enn hva SSB trodde, dette ser ut til å holde seg stabilt – og i 2023 er vi nå 76 flere Åfjordinger enn hva SSB trodde vi skulle være. Vi antar at befolkningsframskrivingen som sannsynligvis blir publisert i 2024 vil ligge noe høyere, i alle fall på kort sikt, enn hva den gjorde tilbake i 2022. Dersom vi regner om den faktiske folketellingen pr 01.07.2023 til å ha samme intervaller som befolkningsframskrivingen vil det se slik ut:

	2023 - SSB	2023 - Faktisk
0 år	37	47
1-5 år	231	242
6-15 år	413	429
16-22 år	315	308
23-66 år	2250	2293
67-79 år	698	706
80-89 år	244	249
90+	57	47
Total	4245	4321

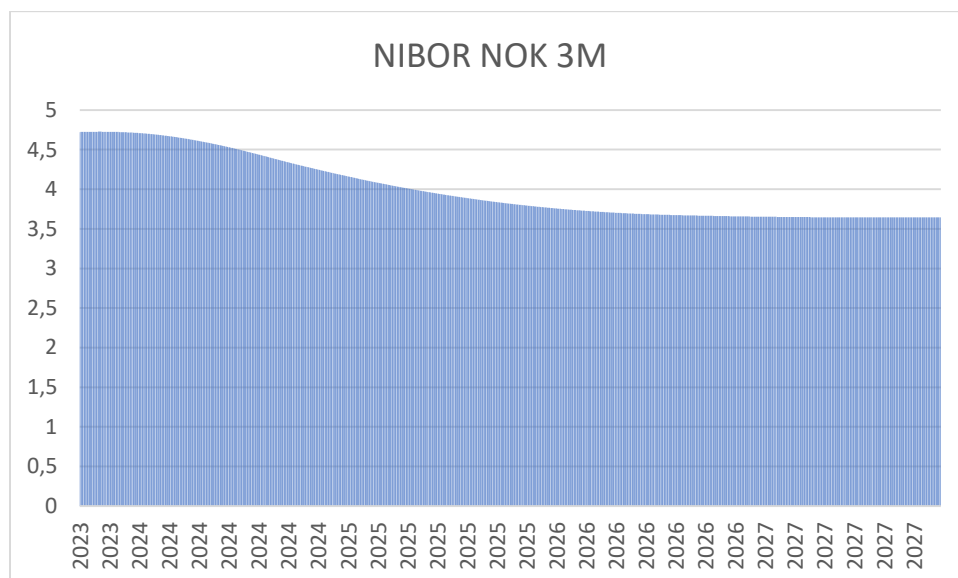
I og med at vi ikke har en oppdatert framskriving, vil merknadene vi hadde i fjor fortsatt være gjeldende: SSB estimerer 37 fødte barn pr år, som er under snittet vi har hatt i perioden 2016-2021

(ca 46 barn). Den estimerte nedgangen i antall fødte vil først forplante seg i gruppen 1-5 år (barnehage), som har en nedgang inn mot 2026, dernest i gruppen 6-15 år (skole). Toppen i aldersgruppen 1-5 år hadde vi i 2021 (241 barn). Toppen i aldersgruppen 6-15 år kommer i 2029. Det estimeres at vi skriver år 2038 før vi kommer ned på elevtallet vi har i dag. Antall eldre har en jevn økning i perioden, spesielt i aldersgruppe 80+. Dette er nok ikke enestående for Åfjord, men det vil like fullt være viktig å merke seg. Samtidig er det ikke før perioden 2030-2040 vi vil oppleve en markant økning i gruppen 90+.

Så blir det spennende å følge neste framskriving, både med tanke på økningen vi har i aldersgruppen 0-16 år, men også det faktum at aldersgruppen 67-89 ser ut til å være underestimert.

Makro

Styringsrenten er på sitt høyeste nivå siden 2008. Åfjord kommunes gjeldsbelastning er høyere enn hva den noensinne har vært. Pr. oktober 2023 er det ting som tyder på at vi er i ferd med å nå en rentetopp. I alle fall om vi skal tro på markedet. Her er hvordan markedet anser hvordan 3 mnd. NIBOR ser ut i økonomiplanperioden:

3 mnd. NIBOR er et meget godt anslag på hva markedsrentene blir framover. Det er verdt å nevne at et marginpåslag legges på, både på innskudd og utlån før vi får den renten vi forbrukere faktisk betaler. Prognosen er uansett at rentene skal ned i løpet av økonomiplanperioden.

Selv om estimerte renter skal ned i fremtiden, har vi som nevnt en styringsrente som er høyere enn på lang tid. Høy styringsrente har som regel et mål om å kjøle økonomien, da man gjerne har en inflasjon som ligger over målet til Norges Bank. Tross høye renter estimeres det likevel en relativt høy lønns- og prisvekst i kommunesektoren også neste år. Det er dette som kalles kommunal deflator. For 2024 er deflator anslått å være 4,3%. Det vil i praksis si at Åfjord kommune blir 4,3% dyrere å drifte i 2024 enn hva vi var i 2023, nominelt sett.

Inntekter

Med befolkningssammensetning pr 01.07.23 og et oppdatert makrobilde på plass vil det være med å forklare skatteinntekter og rammetilskudd, også kalt frie inntekter, for 2024 og videre utover i økonomiplanperioden.

Skatt og rammetilskudd for 2024 er hentet fra «Grønt hefte» - inntektssystemet for kommuner og fylkeskommuner 2024. Estimatenes fra økonomiplanperioden er hentet fra KS sin beregningsmodell for skatt og rammetilskudd. Vi ser på nåværende tidspunkt ingen drastiske endringer i overføringer fra Staten i årene som kommer. Dette kommer imidlertid an på folketallsutvikling og eventuelle endringer i inntektssystemet.

Eiendomsskatt

Både gamle Roan kommune og gamle Åfjord kommune hadde generell eiendomsskatt på verker og bruk. Etter at ny eiendomsskattelov trådte i kraft 01.01.19 fjernes utskrivningsmuligheten på verker og bruk, hvilket medfører at eiendomsskatten på disse skatteobjektene fases ut. Beregningen for eiendomsskatt i økonomiplanen er gjort med bakgrunn i begge de gamle kommunenes beslutning om utskrivningsalternativ c) i ny eiendomsskattelov § 3: «berre på kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum». I økonomiplanperioden er inntekten stipulert til ca 62,5 millioner kroner årlig. Beregningene forutsetter at kommunestyret opprettholder en skattesats på 7 promille av takstverdi.

Vi har både budsjettert med, og inntektsført, samme sum siden 2021. Med den høye lønns- og prisveksten som har vært den siste tiden vil vi få stadig mindre igjen for eiendomsskatteinntektene våre, i og med at disse ikke prisjusteres. Skulle vi fått igjen det samme for disse inntektene i 2024 som vi gjorde i 2021 skulle vi egentlig budsjettert med 72,9 millioner kroner. Det er realnedgang på drøyt 10 millioner kroner. Dette kan man videre beregne framover i tid, gitt en estimert inflasjonsrate. I tillegg kommer retaksering, hovedsakelig i perioden 2029-2030. I våre beregninger legger vi til grunne en lavere inflasjonsrate i perioden fram til 2031 enn hva vi har hatt de siste 18 månedene. Kombinasjon av realverditap i perioden 2021-2024, estimert inflasjon i perioden 2025-2031 og retaksering i årene 2029-2030, gjør at vi beregner en 2021-verdi av våre eiendomsskatteinntekter i 2031 til å være på drøyt 25,5 millioner kroner. Dette vil svare til en realnedgang i eiendomsskatteinntekter på ca. 60% på 10 år.

Produksjonsavgift vindkraft

Det estimeres en inntekt til kommunen på drøye 50 millioner kroner i forbindelse med innføringen av produksjonsavgift på vindkraft pålydende 2 øre pr produserte kWh. Dette er satsen som gjelder for skatteåret 2023, og følgelig blir utbetalt i 2024. Det er verdt å merke seg at dette er den teoretiske utbetalingen, gitt produksjon lik antatt årsproduksjon. Utbetalingen fra produksjonsavgiften på vindkraft i 2023 viser at vi skal være litt forsiktige med å budsjettere med den teoretiske utbetalingen. Gitt den estimerte årsproduksjonen, vil vi kunne lagt inn drøyt 53 millioner i 2024, men vi foreslår altså å holde litt igjen og har dermed lagt inn 50 millioner for 2024. I regjeringens forslag til statsbudsjett 2024 foreslås denne satsen økt til 2,3 øre pr produserte kWh. Dette vil gi en teoretisk inntekt i 2025 på ca. 61 millioner kroner. Dette er imidlertid avhengig av flere faktorer, blant annet at det skal bli vedtatt. Tross dette har vi lagt inn økningen i økonomiplanperioden, men som for 2024 holder vi noe tilbake og budsjetterer med 58 millioner i perioden 2025-2027. Det bemerkes også under dette punktet at prisjustering så langt ikke er nevnt, men man er derimot prisgitt et sentralt bestemt nivå av avgiften fra år til år.

Havbruksfond

Havbruksfondet er en krevende øvelse å budsjettere. I alle fall gjennom en økonomiplanperiode. Mye på grunn av store variasjoner fra år til år. Det har imidlertid gjennom årene utkrystallisert seg et gjennomsnittsnivå for utbetalingene til den sammenslåtte kommunen. I årene 2018-2022, som i skrivende stund er den siste utbetalingen vi har oversikt over, har den den sammenslåtte kommunen i snitt fått utbetalt ca. 30 mill. hvert år. Grunnet kommunens økonomiske situasjon ser vi oss nødt til å ta inn dette gjennomsnittsnivået gjennom hele økonomiplanperioden. Her er en oversikt over utbetalingene fra Havbruksfondet perioden 2018-2022:

	2018	2019	2020	2021	2022	
Åfjord	20 260 173,14	6 650 172,95	32 367 077,50	16 310 868,04	46 149 741,33	
Roan	22 412 413,31	6 723 374,70				Gjennomsnitt
Total	42 672 586,45	13 373 547,65	32 367 077,50	16 310 868,04	46 149 741,33	30 174 764,19

Frie inntekter

Inntektene som i utgangspunktet faller inn under samlebetegnelsen «frie inntekter» er rammetilskudd og skatteinntekter på inntekt og formue. Ifølge KS sin beregningsmodell for frie inntekter er det kun marginale forskjeller utover i økonomiplanperioden. Inntekten er satt lik 2024 utover i økonomiplanperioden, og vil i prinsippet kun endres av lønns- og prisvekst de neste årene. Gitt argumentasjonen tidligere for inntekt fra produksjonsavgift på vindkraft har vi også valgt å holde denne flat i økonomiplanperioden. Om vi utvider begrepet «frie inntekter» til også å gjelde eiendomsskatt, havbruksfond og produksjonsavgift på vindkraft vil Åfjord kommunes frie inntekter de neste årene se slik ut:

Tall i 1000kr	Prognose			
	2024	2025	2026	2027
Rammetilskudd ink. inntektsutjevning	236 000	236 000	236 000	236 000
Skatt på formue og inntekt	142 400	142 400	142 400	142 400
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet)	378 400	378 400	378 400	378 400
Eiendomsskatt	62 500	62 500	62 500	62 500
Havbruksfond	30 000	30 000	30 000	30 000
Produksjonsavgift vindkraft	50 000	58 000	58 000	58 000
Sum frie inntekter	520 900	528 900	528 900	528 900

Andre inntekter

Det budsjetteres også med inntekter knyttet til kompensasjonstilskudd til omsorgsboliger/sykehjem, og andre kjente refusjoner (fra både stat og fylkeskommune).

I tillegg til ovennevnte har kommunen også finansinntekter, vi estimerer finansinntektene i perioden som kommer til å være følgende:

Renteinntekter: Renter på bankinnskudd: 9.500.000 kr. Dette er offensivt, og fordrer høy likviditet gjennom hele 2024. Men med tidligere års likviditetserfaringer og et antatt, relativt, høyt rentenivå gjennom årene som kommer er det grunnlag for å sette denne summen.

Utbytte: Gjelder utbytte på aksjer og andeler Åfjord kommune eier i utenforliggende selskaper. Majoriteten av denne inntekten kommer fra TrønderEnergi AS. Det budsjetteres med et utbytte på kroner 10 millioner, totalt i 2024.

Integreringstilskudd

Gjennom fjorårets grep med sentralisering av inntekter vil ikke integreringstilskuddet legges til en bestemt enhet. Dette er teknisk sett korrekt, samtidig vil det også gjøre det lettere å følge utviklingen til enhetene over tid.

I 2024 budsjetteres det med integreringstilskudd på 23 millioner kroner. Dette fordrer at kommunen bosetter flyktninger også i 2024.

Kostnader

Kostnadsstrukturen er ikke endret i særlig stor grad fra 2023 til 2024. Dog er det verdt å nevne at opprettelsen av ansvar 260 – Inkluderingsenheten har gitt et nedtrekk i budsjettet til ansvar 200 og 340. Utover dette er det ingen strukturelle endringer i kostnadsbildet fra 2023 til 2024.

Sektorspesifikke kostandsendringer fra 2023 til 2024 vil bli omtalt i den sektorvise gjennomgangen som følger. Det er på nåværende tidspunkt ingen kjente endringer i driftskostnader av betydning som ikke kan knyttes til en bestemt sektor.

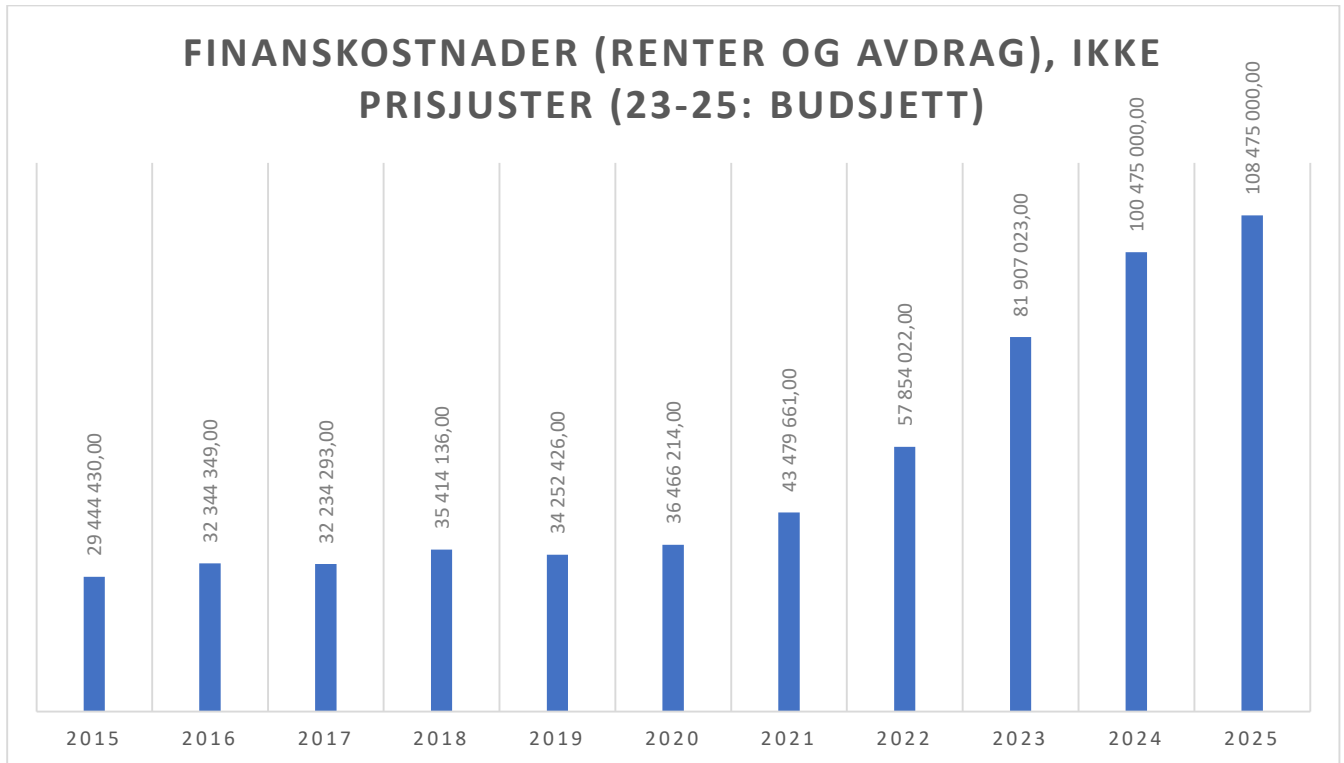
Kostnadsnivå

Åfjord kommunes kostnadsnivå er høyt. KOSTRA-tall, rapport fra PWC, samt kommunens egne beregninger understøtter alle dette. Videre er kommunens gjeldsnivå høyt, og ikke minst økende. Summen av dette gjør at det ligger til dels store innsparinger i rådmannens forslag til budsjett, der vi stadig jobber mot å rigge Åfjord kommune best mulig for det neste 10-året.

Resultatene fra PWC-rapporten, der de sammenligner oss mot noen håndplukkede sammenlignbare kommuner basert på regnskapstall, primært fra 2021, forteller oss at Åfjord kommunes kostnadsnivå ligger ca. 10.000 kroner/pr. innbygger over de sammenlignbare kommunene. Ut fra kommunens egne beregninger er det liten grunn til å anta at dette tallet har gått noe ned i regnskapsåret 2022. Den desidert største enkeltkostnaden for en kommune er lønnskostnader. Åfjord kommune ligger høyt på lønnskostnader, uansett hvem vi sammenligner oss med.

Finanskostnader

Gitt den økende renten de siste årene har også finanskostnadene økt. Her er en oversikt over finanskostnadene, i nominelle størrelser, for perioden 2015-2024. Der både 2023, 2024 og 2025 er budsjettall, ut fra forpliktelsene vi har og kjente forpliktelsene vi kommer til å gå inn i:

Med en bokført finanskostnad på ca. 43,4 mill. kroner i 2021 har vi hatt en markant økning mot ca. 100,4 mill. kroner i 2024-budsjettet. Selv om renteprognosene peker i retning av lavere renter utover økonomiplanperioden har vi valgt å budsjettere med 2024-nivå også utover i økonomiplanperioden. Det er det to årsaker til, den ene er at renteprognoser er akkurat det det er, en prognose. Videre vil også framtidige låneopptak med stor sannsynlighet bli tatt opp som serielån, og i nedbetalingsplanen for et serielån har man den største rentebelastningen innledningsvis i nedbetalingsperioden. 2025-nivået er beholdt de to siste årene av økonomiplanperioden, der nedbetalte avdrag i 2024 og 2025 vil kompensere for de eventuelle nye avdragene i 2026 og 2027.

Under fjorårets budsjettframlegg ble det argumentert for å betale ned ekstra på gjelden i perioden fram mot 2030. Det ligger følgelig inn ekstra nedbetaling i hele økonomiplanperioden. Utover minimumsavdrag har vi lagt inn 25 mill. kroner i 2024 og 50 mill. kroner hvert år i perioden 2025-2027.

Omstilling

Med en årlig finanskostnad som har økt med 57 millioner kroner i løpet av 3 år, et driftsnivå som i 2021 ligger ca. 45 millioner kroner over sammenlignbare kommuner, og et løpende inntektsfall på våre eiendomsskatteinntekter er det tid for omstilling. Vi må rett og slett tilpasse driftsnivået til Åfjord kommune ut fra de rammebetingelsene vi har å forholde oss til de neste årene.

I fjor ble det argumentert for å betale ned ekstra på gjelden i årene som kommer. Denne argumentasjonen står seg fortsatt. Vi må få ned gjeldsnivået nå, mens vi har mulighet til det. Med dette grepet ruster vi oss til to av framtidens uunngåelige hendelser;

- 1) Inntektsfall
- 2) Endringer i demografisammensetning. Eldrebølgen som kommer, kommer ikke nå – men først om noen år.

Vi har derfor både inntekten og demografisammensetningen til å gjøre noe med gjeldsnivået vårt de neste årene, og denne muligheten anbefaler administrasjonen at vi benytter.

På bakgrunn av dette ligger det følgende omstillingstiltak i rådmannens forslag til budsjett:

- Reduksjon på 50 årsverk i løpet av første halvår 2024
- Reduksjon i «andre driftskostnader» på 14 millioner kroner i løpet av første halvår 2024

Dette gir en estimert kostnadsreduksjon på 50 millioner kroner på et fullt driftsår. Reduksjonen er verdsatt til 25 millioner kroner i 2024.

Dette medfører at vi frigjør midler til å betale ned ekstraordinære avdrag på gjelden vår. 25 mill. kroner i 2024, og 50 mill. kroner hvert år i perioden 2025-2027.

Avskrivninger

Når denne teksten føres i pennen, er ikke avskrivningene for 2023 bokført. Det utfordrer nivået vi skal legge for 2024 noe, men som i fjor er budsjetterte investeringer i 2023 lagt til i avskrivningsbudsjettet for 2024. Avskrivningene fordeler seg på følgende måte pr. sektor:

Ansvar	Tekst	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
001-120	Politisk styring/Fellestjenester	5 503 510	6 155 212	7 555 212
200-290	Oppvekst	8 153 738	8 442 935	9 142 935
300-340	Helse og velferd	5 520 660	5 520 697	5 520 697
400-450	Landbruk og tekniske tjenester	14 241 144	14 333 623	16 546 123
500-530	Kultur, idrett og frivillighet	4 768 812	6 392 922	6 667 922
		38 187 864	40 845 389	45 432 889

Fordeling drift pr sektor

I den følgende tabellen, samt i tabellene for driftstildeling pr sektor, vil ikke 2022 være fullt ut sammenlignbart med 2023 og framover. Dette skyldes at vi på nåværende tidspunkt ikke har mulighet til å ta ut regnskapstallene fra hvert enkelt ansvarsområde på forskriftsform. Dette vil strengt tatt heller ikke være nødvendig, men i og med at vi har valgt å ta med den foreslåtte driftstildelingen pr ansvar må vi også ta med regnskapstallene for de gitte ansvarsområdene. Tallene i 2022-kolonnen er rå-data fra vårt regnskapssystem. Den følgende tabellen og tabellene for driftstildeling pr enhet er heller ikke tabellene som til syvende og sist skal bli vedtatt, det er mest til orientering/saksopplysning. Alle kolonner og alle tabeller ut over disse er laget på forskriftsform, både regnskapskolonner og budsjettkolonner. I tillegg er alle data i 2023 og 2024-kolonnene på forskriftsform, også i disse tabellene – i tillegg til at vi har inkludert avskrivninger. Med det sagt; kostnadsnivåene – både sektorvise og pr. ansvar vil ikke avvike veldig fra forskriftsform i 2022-kolonnen.

Med bakgrunn i ovennevnte gjennomgang av inntekter, kostnader og avskrivninger foreslår administrasjonen følgende netto driftsutgifter pr. sektor for budsjettåret 2024:

Ansvar	Tekst	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Herav økt avskr. 23/24
001	Politisk styring	5 266 410	5 721 268	6 129 157	-
100-120	Fellestjenester	73 826 166	66 491 131	65 307 013	1 400 000
200-290	Oppvekst	123 772 841	127 745 859	137 066 993	700 000
300-340	Helse og velferd	182 691 949	191 707 119	207 400 232	-
400-450	Landbruk og tekniske tjenester	49 488 452	50 528 830	53 168 692	2 212 500
500-530	Kultur, idrett og frivillighet	18 759 873	25 464 488	25 295 802	275 000
700-999	Finans	- 16 020 000	- 16 626 000	- 8 220 000	-
		437 785 691	451 032 695	486 147 889	4 587 500

Der nytt av året fra tidligere budsjetter er en egen kolonne som viser hvor stor andel av endringen i neste års budsjett som skyldes avskrivninger.

Bruk av disposisjonsfond/avsetning til disposisjonsfond

I perioden 2024-2027 foreslås det ingen netto bruk av disposisjonsfond. Ref. vedtak i PS 60/23 – skole- og barnehagestruktur i norddelen av Åfjord kommune, foreslås det imidlertid en omdisponering av disposisjonsfond til et nyopprettet veifond. Dette vil være Åfjord kommunes bidrag til bygging av veituneller på strekningen Hellfjorden – Roan.

	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Bruk av disposisjonsfond	- 10 000 000	- 20 000 000	- 20 000 000	- 20 000 000
	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Avsetning til disposisjonsfond	10 000 000	20 000 000	20 000 000	20 000 000
Netto bevegelse disposisjonsfond	-	-	-	-

I fjorårets budsjettframlegg ble det argumentert for å ikke sette de ekstra inntektene kommunen mottar på fond, men heller bruke de til å betale ned på gjelden. En annen årsak til vi ikke ønsker å fokusere på avsetning til disposisjonsfond er de finansielle måltallene. Åfjord kommune har 3 finansielle måltall, der kun ett ble nådd ved avleggelse av regnskap 2022 – disposisjonsfond skal minimum utgjøre 10% av sum driftsinntekter. I 2022 var denne størrelsen ca. 21,2%. Dette måltallet vil i henhold til budsjett være oppfylt fram til uttak av veifond.

Budsjettnemndas tillegg:

Bruk av disposisjonsfond	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Frivilligsentralene	- 100 000			
Stilling fritidsklubb	- 250 000			
Sum bruk av disposisjonsfond	- 350 000	-	-	-

Videre gjennomgang

I det følgende vil det presenteres mål for økonomiplanperioden, samt enhetsbudsjett i en sektorvis gjennomgang.

Politisk styring

Området politisk styring består av ordfører, varaordfører, kommunestyre, utvalg, nemnder og råd.

Budsjett 2024

Nivået er forsøkt justert noe i forhold til reduksjonen fra 27 kommunestyrerepresentanter til 23. Vi trenger nok et driftsår før vi kan si noe om den fulle effekten av dette.

Ansvar	Tekst	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
001	Politisk	5 266 410	5 721 268	6 129 157
		5 266 410	5 721 268	6 129 157

Dette fordeler seg på følgende måte pr. råd/utvalg:

Ansvar	Tekst	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
001	Ordfører og varaordfører	2 110 170	2 428 780	2 613 173
001	Kommunestyre	1 052 335	953 504	1 035 235
001	Formannskap	490 645	438 621	512 763
001	Utvalg for oppvekst og helse	146 836	190 560	160 645
001	Utvalg for vekst og utvikling	226 506	255 306	250 391
001	Utvalg for kultur, idrett og frivillighet	129 033	146 851	137 521
001	Andre politiske råd og utvalg	134 421	177 477	141 823
001	Valg og støtte til politiske partier	53 238	284 080	284 080
001	Fosenregionen	571 728	535 000	625 000
001	Kontrollutvalg	157 717	158 747	196 183
001	Ungdomsråd	52 608	56 149	56 150
001	Eldreråd	131 486	68 632	88 632
001	Råd for personer med nedsatt funksjonsevne	9 686	27 561	27 561
		5 266 410	5 721 268	6 129 157

Så langt i 2023 ser det greit ut i forhold til budsjett 2023, det er dermed foretatt kun mindre justeringer ut fra dette.

For kontrollutvalget vises det til egne sakspapirer som vil følge saken til behandling i kommunestyremøte i desember.

Sentraladministrasjonen / fellestjenester

Introduksjon

Sentraladministrasjonen og fellestjenestene består av rådmannsfunksjonene, kommuneledelse og stab. I tillegg inneholder ansvar 100 finansiering av kommunens andel av omstillingsprogrammet som er organisert gjennom Nord-Fosen Utvikling AS, øvrig næringsarbeid som kommunen finansierer gjennom Åfjord Utvikling AS, Kirkelig fellesråd og dekning av lisenser mv som ikke knyttes til den enkelte sektor.

Fellestjenestene under ansvar 100, herunder rådmannens stab er på overordnet nivå belastet med et omstillingskrav på kr 2.580.000, som er sektorens andel av det totale omstillingsbehovet for Åfjord kommune for 2024. Beløpene for 2024 synliggjør halvårsvirkningen av sektorens omstillingsbehov, mens denne tallstørrelsen vil måtte doubles for 2025 da tiltakene forutsettes å få helårsvirkning. Så fremt kommunestyret slutter seg til budsjettet for 2024, vil rådmannen sette i gang de prosessene som nødvendige for å tilpasse aktiviteten og tjenestenivået til de økonomiske rammene som er vedtatt for sektoren fordelt på de ulike tjenesteområdene.

IKT

Området inneholder drift av egne funksjoner innenfor informasjonsteknologi samt lisenser knyttet til programvare som kommunene på Fosen samarbeider om, både innenfor administrasjon, skole og helse. Rådmannen har i budsjettet lagt inne et uttrekk på kr 1.000.000 på posten IKT, med sikte på en betydelig kostnadsreduksjon i 2023 innenfor dette området.

Næringsformål

Innenfor næringsformål ligger utgifter og tilskuddsmidler til kommunens arbeid innenfor infrastruktur og næring. Dette gjelder i første rekke følgende formål:

- Tilskudd til omstillingsprogrammet gjennom Nord-Fosen utvikling AS, « 750.000
- Tilskudd til Åfjord Utvikling AS, « 2.750.000
- Tilskudd / garantier knyttet til driften av Åfjord Coworks « 500.000

Tilskuddet til omstillingsprogrammet er i henhold til omstillingssøknad og etableringen av tidligere Roan kommune og Osen kommunene som omstillingsområde. Med kommunale tilskudd fra Åfjord og Osen kommuner utløses i tillegg 5 millioner kroner i statlige og fylkeskommunale omstillingsmidler. Åfjord kommunes andel er i budsjettet satt til kr 750.000, dette er en nedtrapping med kr 250.000, knyttet til at de regionale midlene også er redusert med 1 million kroner. Se ellers egen omstillingsplan sist vedtatt av Åfjord kommunestyre

Åfjord Utvikling AS drifter næringsutviklingsarbeidet i Åfjord kommune, og vil således ha en arbeidsdeling i forhold til omstillingsarbeidet og Nord-Fosen utvikling AS. Videre vil Åfjord Utvikling også ha avgrensing av oppgaver og samarbeid opp mot en del tiltak i regi av Fosenregionen. Med utgangspunkt i kommunestyrets vedtak i sak KST-23/2010 "Etablering av Åfjord utvikling AS" har rådmannen innarbeidet en overføring i tråd med fjorårets budsjettinnstilling på kr 2.750.000. I budsjettvedtaket for 2023 fikk utviklingselskapet en ekstraordinær bevilgning i 2023 på kr 480.000 for en ekstra styrking grunnfinansieringen til selskapet, noe ikke videreføres i budsjettinnstillingen for 2024.

Åfjord CoWorkz

I medhold har kommunestyrets vedtak i sak KST-41/2021 «Etablering av Åfjord CoWorkz – Finansiering og garanti for driftsstøtte fra Åfjord kommune» er det videreført en bevilgning på kr 500.000 i 2024, for å dekke opp merkostnader i dette prosjektet. Tilskuddsmidlene overføres løpende til Åfjord Utvikling AS.

Tilskudd i henhold til budsjettvedtak

Innenfor posten tilskudd i henhold til budsjettvedtak ligger en rekke poster knyttet til inngåtte avtaler og tidligere vedtak. Blant annet bidrar Åfjord kommune med

- Driftstilskudd på kommunale plasser i parkeringsanlegg på Årnes kr 165.000
- Renter og avdrag på andel av fastlandsforbindelsen til Linesøya, « 500.000

Tilskudd til fiber- og bredbåndsutbygging

Åfjord kommune har i flere år avsatt en rund sum til fiber- og bredbåndsutbygging, som i 2023 var på kr 3.000.000, som har blitt disponert av kommunestyret etter nærmere vedtak. Det gjenstår fortsatt en del områder som ikke er bygd ut med tilfredsstillende fiber-/bredbåndskapasitet, blant annet strekningen Hofstaddalen – Momyr – Norddalen, Stordalen, samt områdene Lauvika – Ratvika – Tårnes - Lauvøya – Selnes. Samtidig er det innvilget statlige midler til utbygging av fiber i Stordalen.

Rådmannen har tatt ut budsjettmidlene til fiber-/ bredbåndsutbygging i budsjettet, men er innstilt på å fremme særskilte saker til kommunestyret for finansiering av særskilte prosjekter. Dette er i realiteten en videreføring av tidligere praksis, der kommunestyret har fått seg forelagt en særskilt bevilgnings sak for hvert enkelt prosjekt, til tross for at det har vært avsatt midler i budsjettet.

Tilskudd til Kirkelig fellesråd

Tilskudd til Kirkelig fellesråd føres over ansvar 100. I tråd med øvrige enheter er det lagt inn et nedtrekk i driftsbudsjettet på kr 250.000, noe som også ble varslet i forbindelse med budsjettbehandlingen for 2023. Etter rådmannens oppfatning er fortsatt overføringene til Kirkelig fellesråd på et godt nivå i forhold til sammenlignbare kommuner.

Personal- og utviklingsenheten – ansvar 110

Personal- og utviklingsenheten ivaretar sentrale fellesfunksjoner knyttet til blant annet dokumentforvaltning, personalarbeid, innbyggerdialog og posthåndtering.

Fosen Lønn – ansvar 120

Åfjord kommune er vertskapskommune for Fosen lønn som ivaretar lønningsfunksjonen for kommunene på Fosen, samt øvrige kommunalt eide virksomheter. Fosen lønn finansieres ved at tjenestene faktureres de enkelte firma. Åfjord kommunes kostnad for dette ligger under ansvar 100.

Utfordringer

Åfjord kommunes viktigste utfordring og oppgave er å skape et samfunn som er så vidt attraktivt og godt å leve i, at folk ønsker å bo, leve og arbeide i Åfjord, også i fremtiden. Åfjord, opplever som resten av Norge og i Europa for øvrig en langsiktig trend der folk flytter inn mot større tettsteder og byer, som igjen fører til at distriktene mister innbyggere, særlig innenfor den yngre delene av befolkningen.

Med dette som utgangspunkt vedtar Åfjord kommunestyre en kommuneplan som skal være et styringsverktøy for å gjøre Åfjord kommune til en attraktiv kommune å bo, jobbe og leve i. For å ivareta vår tids utfordringer innenfor klima og miljø, skal samfunnsutviklingen i Åfjord kommune skje på en bærekraftig måte, mest mulig i tråd med FNs bærekraftsmål.

Strategier

Med utgangspunkt i kommuneplanens formål om å skape en attraktiv kommune og samfunnsutvikling på en klima og miljøvennlig måte har kommunestyret vedtatt følgende resultatmål:

1. Legge til rette for nødvendig reduksjon i klimagassutslipp, i henhold til nasjonale mål, og forurensning for øvrig, samtidig som samfunnet rigges for å møte klimaendringene.
2. Skape og utvikle et inkluderende, åpent og raust samfunn som ivaretar alle livsfaser.
3. Stimulere til kunst, kultur og aktivitet.
4. Bidra til at kommunen er en attraktiv arbeidsgiver som rekrutterer, utvikler og beholder nødvendig kompetanse og arbeidskraft som løser nåværende og fremtidige samfunnsoppdrag, og utnytter handlingsrommet innenfor den digitale transformasjonen.
5. Utarbeide en arealstrategi som viser koblingen mellom arealbruk og ønsket samfunnsutvikling, og bidrar til å sikre en helhetlig og langsiktig forvaltning av kommunens arealer.
6. Legge til rette for en godt utbygd infrastruktur og en arealforvaltning som ivaretar naturmangfoldet og kulturarven.
7. Legge til rette for nye arbeidsplasser.

Med dette som utgangspunkt har Åfjord kommune definert særskilte mål knyttet til det enkelte av de 17 bærekraftsmålene:

Mål

For rådmannsfunksjonene og sentraladministrasjonen vil det være viktig å følge opp alle målsettingene som er nedfelt i kommuneplanen, og det vil være en viktig oppgave å bidra til at alle sektorer og enheter når sine målsettinger i henhold til kommuneplanen.

Rådmannen vil imidlertid trekke fram noen målsettinger som er særlig viktig sett fra sentraladministrasjonen i kommunen.

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none">➤ For å bekjempe den relative fattigdommen skal vi skape gode, sosiale møteplasser som reduserer økonomiske, sosiale og kulturelle skillelinjer i samfunnet og stimulere til deltakelse i frivillige organisasjoner og i kulturlivet.➤ For å trygge matsikkerheten og hindre feilernæring skal vi redusere matsvinn i egen organisasjon og stimulere til mindre matsvinn i samfunnet som helhet.➤ For å trygge og opprettholde god helse og god livskvalitet skal vi<ul style="list-style-type: none">○ arbeide systematisk med forebyggende tiltak på tvers av sektorer og faggrupper.○ sørge for at det innen sektorene er tilstrekkelig tilgang på kompetanse.➤ For å sikre god opplæring og utdanning skal vi arbeide for å få flere innbyggere med høy kompetanse til å bosette seg, jobbe og leve i kommunen.
Delmål for økonomiplanperioden	<p>Åfjord skal være et varmt og inkluderende samfunn. For å løse morgendagens utfordringer med en aldrende befolkning, må kommunens ressurser i større grad virke sammen med lokalsamfunnet for øvrig, ikke minst sammen med frivilligheten.</p> <p>Vindkraftutbyggingen har gjort det mulig for Åfjord kommune å satse på idretts- og kulturanlegg og sosiale møteplasser, dette gjelder i første rekke aktivitetshuset, men også ny fotballhall og Julie Næss tunet med blant annet nytt bibliotek. Framover blir det viktig å utnytte disse fasilitetene og legge til rette for at både fastboende og besøkende benytter disse fasilitetene på en god måte.</p> <p>Den beste måten å drive kommunale tjenester på, er å bidra til at folk kan ta være på seg selv. Dette er bra for den enkelte og lønnsomt for samfunnet som helhet. En viktig oppgave for kommunen er således å rekruttere og satse på kompetente ansatte som bidrar til at innbyggerne i størst mulig grad kan hjelpe seg selv og leve gode liv.</p>

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> ➤ For å oppnå likestilling skal vi <ul style="list-style-type: none"> ○ arbeide for lik lønn for likt arbeid uavhengig av kjønn, og sørge for god informasjon om hva arbeid i redusert stilling betyr i livslønnspektiv. ○ sette fokus på at høyere utdanning er viktig for Åfjord kommune og legge til rette for flere kompetansearbeidsplasser. ○ opprettholde kjønnsbalanse i råd, utvalg og styrever. ○ sørge for at alle skal være inkludert og likeverdige i arbeidslivet, gjennom både fysisk og psykisk tilrettelegging. ➤ For å sikre god vannkvalitet skal vi opprettholde en kompetent og effektiv driftsorganisasjon innenfor området vann og avløp. ➤ For å sikre ren energi til alle skal vi <ul style="list-style-type: none"> ○ legge til rette for videre utbygging av fornybar energi. ○ trekke forskningsmiljø innen ren energi til Åfjord. ➤ For å gi alle et anstendig arbeid skal vi <ul style="list-style-type: none"> ○ bidra til å tiltrekke oss arbeidskraft til de jobbene som finnes, og legge til rette for kompetanseheving og gode fagmiljø. ○ stimulere til et næringsliv, arbeidsliv og en økonomisk vekst som skjer innenfor rammene av en bærekraftig utvikling, med reduksjon av klimagassutslipp, ikke minst næringer som baserer seg på tilgang på fornybar energi.
Delmål for økonomiplanperioden	<p>Rekruttering er en fellesnevner for mange av utfordringene som Åfjord kommune skal løse fremover. Åfjord kommune må være en attraktiv arbeidsplass for kompetente personer som ønsker å løse morgendagens utfordringer, enten er det innenfor skole, helse eller tekniske tjenester. At dette skal skje innenfor et likestilt arbeidsliv er en selvfølge.</p> <p>Sett i lys av at Åfjord er Norges største vindkraftkommune, med svært god tilgang til fornybar energi, og har et godt utbygd strømnnett, må Åfjord kommune også ha ambisjoner om å bidra til at nye næringer innenfor et fremtidig fornybarsamfunn etablerer seg og skaper arbeidsplasser i Åfjord. Dette kan være arbeidsplasser innenfor nye energibærere som hydrogen eller batteriproduksjon, eller næringer knyttet til datalagring, dataprosessering, kunstig intelligens mv.</p>

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> ➤ For å bedre industri, innovasjon og infrastruktur skal vi <ul style="list-style-type: none"> ○ være en pådriver for å utbedre og utvikle infrastruktur innen vei, vann, avløp, sjøtransport, kraftforsyning, bredbånd og gang- og sykkelveier, som tar hensyn til beiteområder, dyrkamark, naturmangfold og vannmiljø. ○ arbeide for å bedre kollektivtilbudet. ○ bidra til og stimulere til å etablere en god ladeinfrastruktur for elektrifisert transport, både til lands og til sjøs. ○ tiltrekke oss FoU-prosjekter innen utd. og forskning. ➤ For å minske ulikheter skal vi <ul style="list-style-type: none"> ○ skape holdninger som bekjemper mobbing, diskriminering og rasisme. ○ bidra til et velfungerende boligmarked der flest mulig får tilgang til egen bolig ➤ For å skape gode lokalsamfunn skal vi <ul style="list-style-type: none"> ○ legge til rette for et tydelig og tilgjengelig sentrum med gode tjenestetilbud og møteplasser samtidig som vi stimulerer til utvikling av lokale bygdesamfunn som viktige knutepunkter. ○ hele tiden ha en oppdatert helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, for å sikre god beredskap og rask iverksetting av tiltak når truende situasjoner oppstår. ➤ For ansvarlig forbruk og produksjon skal vi <ul style="list-style-type: none"> ○ så langt det er mulig redusere forbruket og øke graden av gjenbruk og gjenvinning i egen virksomhet og stimulere til det samme i samfunnet for øvrig.
Delmål for økonomiplanperioden	<p>Åfjord kommune skal bidra til etablering av infrastruktur som i sin tur skaper grunnlag for bosetting og næringsutvikling. I løpet av økonomiplanperioden må kommunen ha bidratt til at alle har et fullgodt bredbåndstilbud, og at det er en godt utbygd ladeinfrastruktur for el-biler slik at alle har lademuligheter i flere deler av kommunen.</p> <p>For å sikre bolig til alle som ønsker, og kan bo i egen bolig skal Åfjord kommune fortsatt stimulere til boligbygging. Dette skjer både gjennom tilrettelegging gjennom infrastrukturtiltak, samarbeid med boligutbyggere i næringslivet og bruk boligsosiale virkemidler i samarbeid med Husbanken.</p> <p>Åfjord kommune skal til enhver tid ha en oppdatert risiko- og sårbarhetsanalyse og ha en velfungerende beredskapsorganisasjon som er stand til å håndtere uønskede hendelser.</p>

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> ➤ For å stoppe og tilpasse oss klimaendringene skal vi <ul style="list-style-type: none"> ○ bidra til elektrifisering av samfunnet og utfasing av bruken av fossilt brennstoff. ○ gjennomføre energisparing og ENØK-tiltak i egen virksomhet og stimulere til det samme ➤ For å ta vare på livet i havet skal vi <ul style="list-style-type: none"> ○ legge vekt på hensynet til økosystemer og naturmangfoldet ved fremtidig utnyttelse av naturressurser og sørge for økosystemer med god tilstand som leverer oss økosystemtjenester tilbake. ○ forhindre forurensning og forsøpling av havet og støtte opp om strandryddingstiltak. ➤ For å ta vare på livet på land skal vi <ul style="list-style-type: none"> ○ legge vekt på hensynet til økosystemer og naturmangfoldet ved fremtidig utnyttelse av naturressurser og sørge for økosystemer med god tilstand som leverer oss økosystemtjenester tilbake. ➤ For rettferdighet og en velfungerende kommune skal vi <ul style="list-style-type: none"> ○ ivareta demokratiet hvor det legges opp til et godt debattklima og respekt for fattede vedtak både i politiske organer og ellers i samfunnet. ○ fortsette utviklingen i partssamarbeidet mellom innbyggere, politikere, kommunen og tillitsvalgte. ○ forvalte fellesskapets midler på en best mulig måte, gjennom en sunn og bærekraftig kommuneøkonomi, og ivareta utsatte grupper og mennesker.
Delmål for økonomiplanperioden	<p>Åfjord kommune skal bidra til elektrifisering av samfunnet gjennom ENØK-tiltak i egen organisasjon, og sette fokus på dette gjennom opplæring i skole og barnehage. Kommunens egen bilpark skal så langt det er mulig elektrifiseres i økonomiplanperioden. Kommunen skal gjennom planlegging, virksomhet og myndighetsutøvelse bidra til at livet på land og til vanns skal ivaretas.</p> <p>For å bygge et velfungerende demokrati og legge til rette for at alle føler seg inkludert og ønsker å bidra til et bedre lokalsamfunn, skal Åfjord kommune sette fokus på et godt debattklima, og respekt for politiske vedtak.</p> <p>En sunn og bærekraftig kommuneøkonomi gjør at Åfjord kommune over tid blir en attraktiv kommune, med gode tjenester og økonomisk handlingsrom for å skape videre utvikling og vekst i Åfjordssamfunnet. For kommende år betyr dette en sterkere prioriteringer og budsjettetmessig nedskalering av kommunens virksomhet.</p>

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> ➤ For å nå bærekraftsmålene skal vi ... <ul style="list-style-type: none"> ○ legge til rette for samskapende samfunnsutvikling som sikrer medvirkning, involvering ○ og tillit med kommunen som en ledende part. ○ bidra til at alle innbyggerne og samfunnsaktørene opplever tilhørighet, blir hørt og tar medansvar. ○ invitere til et åpent samfunn med gode kommunikasjonskanaler og et språk som når hele befolkningen, også plattformer der ungdommen er. ○ utvikle, forenkle og forbedre våre tjenester ved å utnytte den digitale transformasjonen for å møte fremtidens behov, krav og forventninger. ○ innføre klimaregnskap med indikatorsett for bærekraftige lokalsamfunn.
Delmål for økonomiplanperioden	<p>Det viktigste bærekraftsmålet er mål 17, om samarbeid for nå målene.</p> <p>I en tid med knapphet på ressurser vil kommunen ikke løse alle utfordringer i lokalsamfunnet, selv ikke innenfor de områdene som tradisjonelt har ligget til kommunens kjerneoppgaver som oppvekst og helse.</p> <p>Som samfunn må vi spille på alle ressurser og vi må både som innbyggere, og som representanter for bedrifter eller organisasjoner spille hverandre gode. På den måten kan vi skape et varmt, inkluderes og attraktivt samfunn som fremtidens innbyggere vil bo og leve i, samtidig som vi løser morgendagens utfordringer.</p>

Budsjett 2024

Sentraladministrasjonen / fellestjenester består av ansvarsserien 100 - 120. For kommende budsjettår foreslår administrasjonen følgende nettobevilgninger for ansvarene i sentraladministrasjonen / fellestjenester:

Ansvar	Tekst	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Herav økt avskr. 23/24
100	Rådmann	65 219 058	57 985 953	56 427 394	1 400 000
110	Personal- og utviklingsenheten	8 607 108	8 505 178	8 879 619	-
120	Fosen Lønn	-	-	-	-
		73 826 166	66 491 131	65 307 013	1 400 000

Personal og utvikling

Introduksjon

Personal og utvikling ledes av personalsjef, er en egen enhet og har arbeidsoppgaver knyttet til personalforvaltning, lønnspolitikk, arbeidsgiverpolitikk, arkivfunksjoner, IKT, politiske råd- og utvalg, og kommunikasjon. Enheten har flere støttefunksjoner i organisasjonen, samtidig som at enkelte utviklingsprosesser eksempelvis digitaliseringsstrategi, kommunikasjonsstrategi og innbyggerdialog ledes fra enheten.

Personaltjenesten inneholder blant annet personaltjenester, HMS-arbeid, lederstøtte- og opplæring, hovedtillitsvalgte og lærlingetjenesten.

IT-tjenesten skal sammen med Fosen IKT sørge for stabil og sikker drift for kommunens eksisterende systemportefølje, yte gode brukerstøttetjenester, styrke digital kompetanse, levere teknologisk rådgivning inn i digitaliseringsprosjekter og støtte opp under kommunens veivalg.

Arkiv og dokumentforvaltning er ansvarlig for kommunens digitale arkiver, journalføring av inn- og utgående korrespondanse i aktuelle systemer, publisering i offentlig journal, behandling av innsynskrav og tilrettelegging for digital samhandling internt og med innbyggere og næringsliv.

Politisk- og administrativt sekretariat yter støttetjenester for politisk ledelse, har ansvar for gjennomføring av kommune-, fylkesting- og stortingsvalg, og er sekretariat for politisk ledelse og politiske utvalg i kommunen.

Utfordringer

Den siste planperioden har vært preget av overgangen fra unntakstilstanden med koronapandemien til driftsfase, der effekten av å ha mobilisert over så lang tid har gitt spesiell effekt på sykefraværet som etter koronapandemien har økt. Dette skyldes nok i stor grad den ekstrabelastningen pandemien har gitt både ansatte og ledere

Store deler av 2022 og 2023 har gått med på oppgradering av økonomi- og personalsystemet til ERP kommune (skytjenesteløsning levert av TietoEvry). Dette har vist seg å være en tyngre og mer kompleks oppgradering enn antatt, og har i stor grad hemmet kommunens evne som arbeidsgiver til å utøve strategisk og systematisk økonomi- og personalforvaltning. Vi ser imidlertid hvilke mulige gevinster som ligger i systemet på sikt ved at arbeidsprosesser forenkles, arbeidsflyter digitaliseres og levere vil få et bedre støttesystem til å forvalte sine ansvar.

Omstilling. Økonomiperioden har også vært preget av den økonomiske situasjonen i kommunen, og vil i tiden fremover være en enda tydeligere prioriterings- og styringsfaktor. Dette vil i stor grad påvirke hvordan kommunen utøver sin personalpolitikk, og viktigheten av å trygge ledere og ansatte i å stå i endringer blir enda tydeligere. Dette gjelder spesielt organisering av arbeidet, effektivisering, og forenkling gjennom økt digitalisering. Uavhengig av den økonomiske situasjonen vil tilgangen på nødvendig kompetanse være svært krevende i årene fremover, slik at arbeidet med å rekruttere rett kompetanse og jobbe videre med å beholde nødvendig kompetanse blir enda viktigere. En betydelig omstilling vil derfor være nødvendig i hele organisasjonen der vurdering av tjenestenivå, antall ansatte og nødvendig kompetanse og tydelige prioriteringer blir førende.

Strategier

For å nå våre mål og møte nåværende og fremtidig utfordringer vil forståelsen av en bevisst og tydelig personalpolitikk og strategiste kompetanseplaner være en prioritet. Personalpolitikken må

ses i tilknytning til økonomi og utvikling av rekruttering- og beholdestrategi, og støttes opp av arbeidsgiverpolitikk, digitaliseringsstrategi og kommunikasjonsstrategi. Mestringsorientert ledelse, inkluderende arbeidsliv og 10-faktor er valgt som ledelsesfilosofi, og ligger som grunnlag for alt vi gjør.

Mål

For å nå målene i kommuneplanens samfunnsdel settes det derfor fokus på følgende bærekraftsmål

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • oppfordre alle arbeidsgivere til å legge til rette for gjennomføring av foreldrepermisjon etter nasjonale retningslinjer • arbeide for lik lønn for likt arbeid uavhengig av kjønn, og sørge for god informasjon om hva arbeid i redusert stilling betyr i livslønnsperspektiv. • sørge for at alle skal være inkludert og likeverdige i arbeidslivet, gjennom både fysisk og psykisk tilrettelegging. • begrense frafall fra skole og arbeidslivet. • sørge for et åpent og inkluderende arbeidsliv som ivaretar helse og livskvalitet. • sørge for at det innen sektorene er tilstrekkelig tilgang på kompetanse.
Delmål for økonomiplanperioden	<p>Gjennom personalpolitikken og lønnspolitikken skal Åfjord kommune som arbeidsgiver være bevisst sitt samfunnsansvar.</p> <p>Åfjord kommune skal på prioriterte områder tilnærme seg inkluderingsdugnaden og at vårt ansvar for å skape et inkluderende arbeidsliv med plass for flere.</p> <p>Vi skal i samarbeid med NAV, helsetjenesten og bedriftshelsetjenesten vurdere tilretteleggingsmuligheter både for personer i og utenfor arbeidslivet. Arbeidet med innsatsteam og lokale HMS-grupper fortsetter i neste planperiode</p> <p>Vi skal prioritere HMS-rutiner som bygger opp under målene i samfunnsplanen</p>

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • arbeide for å få flere innbyggere med høy kompetanse til å bosette seg, jobbe og leve i kommunen. • bidra til å tiltrekke oss arbeidskraft til de jobbene som finnes, og legge til rette for kompetanseheving og gode fagmiljø. • bidra til å hindre at unge faller ut av skole og arbeidsliv. • fortsette utviklingen i partssamarbeidet mellom innbyggere, politikere, kommunen og tillitsvalgte. • sammen drive utvikling som gir nytte for mottakeren gjennom innovasjon, læring og kunnskapsdrevet utvikling som legger til rette for kompetanseutvikling. • være en kunnskapsorganisasjon med en organisasjonskultur som er tilpasset kommunens behov og forventninger om utvikling og livslang læring. • invitere til et åpent samfunn med gode kommunikasjonskanaler og et språk som når hele befolkningen, også plattformer der ungdommen er. • utvikle, forenkle og forbedre våre tjenester ved å utnytte den digitale transformasjonen for å møte fremtidens behov, krav og forventninger.
Delmål for økonomiplanperioden	<p>Vi skal utvikle vår kanal- og kommunikasjonsstrategi og gi tilgang på informasjon på en forståelig måte i lett tilgjengelige kanaler der brukeren er. Vi skal ha rutiner og systemer som inviterer til åpenhet og involvering</p> <p>Vi skal sikre strategisk kompetanseutvikling og kompetanseheving til ledere og ansatte i Åfjord kommune</p> <p>Vi skal utvikle tjenester i samarbeid med partene og vi skal i større grad utnytte handlingsrommet i den digitale transformasjonen, slik at arbeidsmåter tilpasses dagens og fremtidens behov og forventninger.</p> <p>Vi skal sammen med aktørene skape fora og arenaer for samarbeid, utvikling og erfaringsutveksling, der vi i større grad skal samarbeide om å nå felles mål</p> <p>Vi skal kartlegge kompetanseprofilen og lage kompetanseplaner som ivaretar tilpasses dagens og fremtidens behov, og som hensyntar økonomi, rekrutteringsutfordringene og det digitale handlingsrommet</p>

Budsjett 2024

Det skal fra administrasjonens side jobbe med følgende prioriteringer for å redusere budsjetttrammen

- Arbeidsmiljø og nærværarbeid. Hvordan arbeidet ledes, organiseres, følges opp og muligheten til å medvirke i sin egen arbeidsdag er de viktigste faktorene som påvirker arbeidsmiljø og nærvær. Ved å jobbe systematisk og strategisk på dette området vil vi kunne påvirke sykefraværet og arbeidsmiljøet i organisasjonen
- Ansettelsesstopp. Kun rådmannen har myndighet til å opprette nye stillinger og alle rekrutteringer skal godkjennes av rådmannen
- Rekruttering må vurderes grundig. Både behovet for å rekruttere, hvilken kompetanse som trengs og om det er ansatte i organisasjonen som kan dekke behovet må avklares før nyansettelser
- Dokumentere om arbeidsoppgaver er lovpålagte, kan utføres av andre eller effektiviseres før nyansettelser. Dette gjelder også før innleie, bruk av vikarer og overtid.
- Definere bort gamle Roan kommune og gamle Åfjord kommune – vi er nye Åfjord kommune
- Det må gjøres en gjennomgang av midlertidige stillinger og behovet må vurderes strengt både med tanke på engen personalpolitikk og arbeidsmiljølovens bestemmelser. Det må være en klar ambisjon om at antallet midlertidige stillinger reduseres
- Satse videre på nærværarbeid for å forhindre sykefravær og utvikle arbeidsmiljø
- Gjennom utarbeidelse og implementering av digitaliseringsstrategi skal tjenester gjøres mer tilgjengelig i digitale kanaler og i tilfeller øke kvaliteten, samtidig som vi frigjør tid og ansattressurser

Oppvekst

Introduksjon

Oppvekstsektoren i Åfjord kommune består av 5 kommunale barnehager, 1 privat barnehage, 4 grunnskoler, Inkluderingsenheten og PPT. Vi har pr okt. 2023:

- 201 barn i kommunale barnehager per 01.12.23
- 42 barn i private barnehager per 01.12.23
- 42 Deltakere i voksenopplæring på dagtid, 11 på kveldskurs og 33 i introduksjonsprogram
- 199 elever i småtrinn
- 128 elever i mellomtrinn
- 109 elever på ungdomstrinn

Åset skole: 307

Brandsfjord skole: 64

Stoksund Oppvekstsenter/skole: 40

Sør-Roan skole: 23

Å barnehage: 104

By Barnehage: 35

Stoksund Oppvekstsenter bhg.: 23

Tusseladden barnehage: 18

Brandsfjord barnehage: 21

Heggli barnehage (privat): 42

Alle skolene gir tilbud om SFO til elevene i 1.-4.trinn og utvidet tilbud til elever i 5.-7.trinn med vedtak. Vi har 12 timers gratis SFO for 1.og 2.klassinger, samt søskenmoderasjon på tvers av SFO og bhg. Vi har pr oktober 23 140 barn som benytter seg av SFO-tilbudet, både før og etter skoletid.

Åset SFO: 92 barn

Brandsfjord SFO: 26 barn

Stoksund SFO: 19 barn

Sør-Roan SFO: 3 barn

Inkluderingsenheten ble etablert i juli 2023 og fikk ansvar 260. Flyktingetjenesten og voksenopplæringen ble slått sammen og begge har tilhørighet i sektor oppvekst med egen enhetsleder. De er fortsatt i etableringsfasen og mye av tiden går med til å finne gode samarbeidsflater både internt og med ulike samarbeidsaktører. Inkluderingsenheten ble styrket med 3 årsverk. Inkluderingsenheten har per oktober 23, 12 ulike nasjonaliteter. Disse tallene er stadig økende ettersom bosettingsvedtakene øker. Inkluderingsenheten er deltaker i utviklingsprosjektet

Inkluderende praksiser, sammen med grunnskolene. I tillegg jobber den nye enheten med introduksjon av digitale løsninger for ansatte og deltakere.

PPT har per oktober 2023 3,5 årsverk ansatte og er hovedsamarbeidspartneren til både skoler og barnehager.

Gjennom økonomiplanperioden vil det skje endringer i strukturen for både skoler og barnehager. Etter kommunestyrevedtak av 2.mars 2023 er det besluttet at ungdomstrinn ved Sør-Roan skole skal flyttes til Brandsfjord skole med virkning fra 1.august 2024. På grunn av rekrutteringsutfordringer, kan denne forflytningen skje før vedtaksfestet dato. Ungdomstrinn ved Stoksund oppvekstsenter skal avventes flyttet til høsten 2027 med ny evaluering av status høsten 2026. I vedtak av 7.september 2023 skal skolene norddelen av kommunen slås sammen i et nytt skolebygg i Brandsfjord skoles skolekrets. Brandsfjord barnehage skal også samlokaliseres med dette skolebygget. I tillegg skal det etableres barnehage i sentrum av Roan.

Åset skole er i gang med utbygging som forventes ferdigstilt ved årsskiftet 2024/2025.

Utfordringer

Åfjord kommune har over tid hatt for høyt forbruk. I kommende økonomiplanperiode vil det være viktig å regulere driften av oppvekstsektoren, for å komme ned på et lavere driftsnivå. Vi vet at elevtallene for barn 6-16 år vil øke i kommende år, og at barnetall for 0-5 år vil synke. Dette må vi ta høyde for når vi planlegger nye skole- og barnehageår. Vi vet at vi ligger høyt på antall ansatte per barn både i skoler og barnehager, og vi må derfor ta ned forbruket på lønn.

Vi ser at vi ligger høyt på enkeltvedtak om spesialundervisning og at de vedtak vi har er omfattende. Det blir viktig i kommende økonomiperiode å sikre at vedtaksmengden med timeantall er riktig og basert på gode pedagogiske prosesser og beslutninger. Tidlig innsats og forebyggende arbeid kan være blant faktorene som bidrar til at barn får riktig hjelp til rett tid. Oppvekstreformen og kompetanseløftet om spesialpedagogisk hjelp og inkludering vil bidra til å sette «laget rundt barnet» i stand til å imøtekomme de komplekse utfordringene familier, skoler og barnehager opplever.

Resultatene på undersøkelser i våre grunnskoler peker på at vi fortsatt må holde stø kurs i arbeidet med forebygging av mobbing, trivsel på skolen, barns medvirkning og grunnleggende ferdigheter. Noen av våre elever opplever ikke at skolehverdagen gir relevans for fremtidige planer. Det blir derfor viktig med god dialog med foresatte for å øke forståelsen for at grunnopplæringen er viktig, samtidig som vi utvikler vår måte å drive praktisk og tilpasset opplæring for alle. Vi ønsker en skole og barnehage der alle kjenner på inkludering og relevans.

Det blir stadig mer utfordrende å rekruttere god kompetanse i distriktene. Vi skal jobbe med en rekrutteringsstrategi på kommunenivå for å tiltrekke oss flere innbyggere med kompetanse som vi har behov for. Vi er med i «NY SOM LÆRER», som innebærer veiledning av nyutdannede lærere og barnehagelærere i sitt første og andre jobbår. Pr. nå er det 6 lærere og 4 barnehagelærere med i dette tiltaket.

Som nevnt tidligere har vi over tid utredet og diskutert skole- og barnehagestruktursaken. Vedtakene som nå foreligger vil på sikt sikre mer likeverdig opplæringstilbud for alle barn i kommunen, men vedtakene har også ført til uro og misnøye hos våre innbyggere. Det blir viktig å jobbe for at endringene skaper mest mulig samhold og forståelse, og at de som opplever endringene sterkest blir trygget på at vi jobber sammen for å finne gode løsninger.

Strategier

Følgende strategier legges til grunn for å møte utfordringsbildet og utvikling av tjenestekvalitet i oppvekstfeltet:

- Tett på
- Sammen mot mobbing
- ASK (Alternativ og supplerende kommunikasjon)
- Tidlig innsats og begynneropplæring
- Inkluderende praksiser
- Ledelse av utvikling i skolene

Tett på:

«Tett på» skal sikre lokal forankring av kompetanseutviklingsbehov, og gi støtte til barnehagenes arbeid gjennom partnerskapet med DMMM og PPT. Gjennom «Tett på» velger barnehagene et fokusområde sammen med veileder fra DMMH og PPT som veileder skal inn og observere i 2-3 dager. I etterkant vil veileder gi ansatte refleksjonsspørsmål som kan være aktuelt å jobbe med i etterkant i personalgruppa. Veileder og PPT vil følge barnehagen og bistå i arbeidet etter endt observasjon.

Sammen mot mobbing:

Et tiltaksprogram som fokuserer på forebygging, avdekking og håndtering av mobbing og negative handlinger som kan skje mellom barn i barnehagen, §41-42 i barnehageloven. Tiltaksprogrammet har også fokus på krenkelser utført av ansatte, §43 i barnehageloven.

Sammen mot mobbing har blant annet som mål; at alle barn skal ha det trygt og godt i barnehagen, å redusere negative handlinger mellom barn i barnehagen og øke positive handlinger mellom barn. I løpet av våren 2024 skal alle barnehagene i Åfjord kommune ha fått innlæring i tiltaksprogrammet. Med programmet følger et kvalitetssystem som enhetene vil benytte systematisk i arbeidet for å sikre ivaretagelse av lovgrunnlaget.

ASK (alternativ og supplerende kommunikasjon):

Barn i alle aldre kan ha utfordringer med kommunikasjon og språk. Barnehagen skal gi alle barn god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling. Med bakgrunn av dette har alle barnehagene språkverktøyet ASK, for å hjelpe og støtte de barna som har litt ekstra behov, men også for støtte til barn med normal språkutvikling. Eksempler på ASK er bruk av håndtegn, fotografi, grafiske symboler og fysiske gjenstander. Bruken av ASK henger sammen med fokus på inkludering som overordna satsning i oppvekst.

Olweus

Olweusprogrammet er et tiltaksprogram i skolen for å forebygge mobbing og skape et trygt og godt læringsmiljø for alle. Det har også som mål og redusere eksisterende mobbeproblemer. Tiltaket har dokumentert effekt, vurdert av Ungsinn til høyeste evidensnivå, og på alle skolene er det utnevnt Olweusteam som følger opp Olweusarbeidet. Hver høst gjennomføres Olweusundersøkelsen, og i

tillegg til elevundersøkelsen, Ung-data og informasjon fra elevenes utviklingssamtaler, gir dette skolene et godt grunnlag for å jobbe med læringsmiljøet til elevene.

Inkluderende praksiser:

I 2021 ble det forskriftsfestet at kompetanseutvikling i skolen skal tilpasses behovet i de ulike regionene, kommunene og skolene, og ikke styres ovenfra. På Fosen er overordna tema når det gjelder kompetanseutvikling *Inkluderende praksiser*.

Bakgrunn for «satsingen» er sektormålene for grunnopplæringen:

- alle skal ha et godt og inkluderende læringsmiljø
- barn og unge som har behov for det, skal få hjelp tidlig slik at alle får utviklet sitt potensiale
- de ansatte i kunnskapssektoren skal ha høy kompetanse
- alle lykkes i opplæringen og utdanningen

Målgruppa for arbeidet med inkludering er alle ansatte i skolene, samt PPT. Temaene det skal jobbes med er hentet fra David Mitchells ti faktorer for å lykkes med inkluderende opplæring. Arbeidet skal foregå i tett samarbeid med SePU (Senter for praksisrettet utdanningsforskning), fram til 2028.

Gjennomføring av arbeidet med «Inkluderende praksiser i Fosenregionen» er en systemomfattende intervensjon, som krever mye og systematisk arbeid over tid. Verktøyet som skolene skal benytte er *pedagogisk analyse*, noe som vil gi endring helt ned i det enkelte klasserom. Viktig i arbeidet med inkluderende praksiser vil være å høre ut elevstemmen og foreldrestemmen.

Mål

I økonomiplanperioden ønsker vi å sette søkelys på bærekraftmålene som er mest relevante for oppvekstsektoren. De overordnede målene er hentet fra kommuneplanens samfunnsdel og konkretiseres her gjennom ulike delmål for perioden.

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none">• øke deltakelse i barnehage og skolefritidsordning og hindre frafallet i videregående skole. Alle barn skal gis tilbud om plass i barnehage og skolefritidsordning.• gjennom kommunale, sosiale tjenester bidra til å redusere sosiale forskjeller, for eksempel boligsosiale tiltak og reduksjon i foreldrebetaling for kommunale tjenester og fritidsaktiviteter.• ha full barnehagedekning og skolefritidsordning med mulighet for økonomisk støtte gjennom reduksjonsordninger.
Delmål for økonomiplanperioden	<p>Nybygd sentrumsbarnehage sikrer at vi har kapasitet til å gi alle barnehageplass. Distriktsbarnehagene har også god kapasitet, med unntak av By barnehage som ikke klarer å gi plass til alle 1.ønsker.</p> <p>Vi skal jobbe videre med å sikre et godt skolefritidstilbud i tråd med rammeplan av 2021. Et variert og faglig godt tilbud skal sikres for alle skolefritidsordninger. Vi har ansatt ny teamleder for SFO på vår største enhet som skal bidra i dette arbeidet.</p> <p>Gjennom søskenmoderasjon, både statlige og kommunale ordninger, bidrar kommunen til å redusere kostnader til småbarnsfamilier. Dette er ordninger som i 2022 kostet kommunen ca. 750.000 kroner i året. Vi estimerer at dette tallet vil øke en god del i 2024, da våre beregninger tyder på at vi blir underkompensert for regjeringens innføring av halv pris på barnehage fra og med 1.aug 2024. Vi velger tross dette å videreføre alle ordninger inn i kommende økonomiplanperiode.</p>

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • skoler og barnehager skal jobbe aktivt med å gi barn kompetanse i matsikkerhet, matsvinn og ernæring. • fortsette med, og videreutvikle et sunt kosthold ved egne institusjoner. • legge til rette for og stimulere til fysisk aktivitet i alle aldre. • ha en aktiv helsestasjon med fokus på ernæring.
Delmål for økonomiplanperioden	<p>Vi ser at vi har økning i antall unge som er inaktive og utsatt for å utvikle fedme og andre helseplager. Både helsestasjon, barnehager og skoler skal gjennom sin virksomhet sikre kunnskap og rådgivning om fysisk aktivitet og et sunt og godt kosthold.</p> <p>Alle enheter i oppvekst skal jobbe for å øke kunnskapen hos barn og elever om bærekraftig matproduksjon og hindre matsvinn..</p> <p>Alle barnehager tilbyr samtlige måltid i barnehagen for å sikre gode matvaner og fokus på matsikkerhet.</p>

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • gi trygge oppvekstvilkår og helsefremmende barnehager og skoler som utvikler robuste barn og unge. • videreutvikle et godt og trygt helse- og omsorgstilbud, herunder forebygge psykiske helseplager og ha fokus på folkehelse og livsmestring. • samarbeide med alle fagtjenester om god forebygging, slik at vi fremmer inkludering og hindrer frafall i videregående skole. • begrense frafall fra skole og arbeidslivet. • skape holdninger som bekjemper mobbing, diskriminering og rasisme
Delmål for økonomiplanperioden	<p>Våre barnehager og skoler fortsetter med og videreutvikler antimobbeprogram som er innført tidligere, sammen mot mobbing for barnehagene og Olweus for grunnskolene. Vi jobber aktivt med resultater fra elevundersøkelsen for å bedre trivsel og trygghet for våre</p>

	<p>barn. Folkehelse og livsmestring er eget tverrfaglig tema i grunnskolene, samt livsmestring i barnehagene.</p> <p>I planperioden har vi fokus på <i>robuste barn</i> og har opprettet tett dialog med våre samarbeidspartnere i 1. linjetjenesten. Vi har etablert et familieteam som er et lavterskeltilbud for riktig hjelp til rett tid for barn og familier med behov.</p> <p>Oppvekstreformen vil kreve at kommunen tar et langt større ansvar for det forebyggende arbeidet. Vi jobber videre med å systematisere tiltak som ICDP og PCIT foreldreveiledning og andre tiltak som lavterskeltilbud.</p> <p>Et velfungerende ungdomsråd er viktig for å få perspektivet fra de som vet hvordan det er å være ung. Ungdomsrådet fortsetter sin jobb og får midler i budsjettet til å drive forebyggende tiltak, som temauke Ung i Åfjord.</p>
--	---

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • bidra til å øke trivselen for barn og unge og hindre at enkelte faller utenfor. • gi trygge oppvekstvilkår og helsefremmende barnehager og skoler som utvikler robuste barn og unge. • beholde og trekke til oss dyktige og kompetente fagfolk for å yte gode tjenester i skoler, barnehager og fagtjenester knyttet til barn og unge. • arbeide for å få flere innbyggere med høy kompetanse til å bosette seg, jobbe og leve i kommunen. • tilrettelegge for en skole- og barnehagestruktur som imøtekommer fremtidens lovkrav til sektoren. • arbeide for å bedre kollektivtilbudet. • stimulere til bruk av kultur i undervisningssammenheng og ha en kulturskole med godt og variert tilbud.
Delmål for økonomiplanperioden	<p>Vi jobber aktivt med antimobbeprogram for å sikre at vi gir et trygt og godt barnehage- og skolemiljø. Vi bruker resultater fra observasjon, elevundersøkelsen og Olweusundersøkelsen aktivt for å sikre trygghet og trivsel. Barnesamtaler, involvering av elevråd og ungdomsråd i dette arbeidet er en viktig forutsetning.</p>

	<p>Alle barnehager og skoler skal ha kompetente ansatte som er delaktig i barnets utvikling, lek og læring.</p> <p>Vi jobber sammen med næringslivet og Åfjord utvikling for at det skal bli mer attraktivt å søke jobb i kommunen. Gjennom økonomiplanperioden skal vi lage en rekrutteringsstrategi som øker sannsynligheten for at kompetente folk ønsker å leve og jobbe i Åfjord kommune. Høsten 23 er vi i gang med et samarbeid om rekruttering med universitet nord som heter Lærer i nord.</p> <p>Strukturendringer vil være nødvendige for å kunne tilby likeverdige opplæringstjenester og god kompetanse for alle barn i kommunen. Vi jobber videre med å sikre at strukturendringene blir trygge og gode for alle involverte.</p> <p>Vi jobber videre med kartlegging av hvordan vi løser spesialpedagogiske oppdrag både i barnehage og skole. PPT og ledergruppa oppvekst implementerer rutiner for spes.ped og vurdering med målsetting om at antall vedtak skal synke og at de nødvendige vedtak har godt innhold med gjennomføring av kompetente ansatte.</p>
--	---

<p>Bærekraftsmål</p>	
<p>Overordnet mål</p>	<ul style="list-style-type: none"> • motarbeide vold i samfunnet generelt med økt fokus på vold i nære relasjoner. • oppfordre alle arbeidsgivere til å legge til rette for gjennomføring av foreldrepermisjon etter nasjonale retningslinjer • sette fokus på at høyere utdanning er viktig for Åfjord kommune og legge til rette for flere kompetansearbeidsplasser • sørge for at alle skal være inkludert og likeverdige i arbeidslivet, gjennom både fysisk og psykisk tilrettelegging.
<p>Delmål for økonomiplanperioden</p>	<p>Gjennom godt tverrfaglig samarbeid skal Åfjord kommune styrke foreldrenes muligheter for å støtte sine barn i et samfunn som stadig er i endring og utvikling. Kravene til foresatte øker, og det er viktig at kommunen bidrar til at foresatte er best mulig rustet til å sette grenser og følge opp.</p> <p>Vold i nære relasjoner er et viktige tema å ta opp i barnehager og skoler. Helsestasjon, skolehelsetjeneste og barnevern bidrar til at dette temaet settes på dagsorden for både barn, foresatte og ansatte.</p> <p>Skoler og barnehager skal jobbe med mangfold som tema og gi kunnskap om likeverd, likestilling og aksept for ulikheter.</p>

	<p>Skoler skal gjennom, for eksempel arbeidslivsfag sikre forståelse for hvilke konsekvenser deltidsstillinger kan ha i livsløpsperspektiv.</p> <p>Oppvekstfeltet skal gi god rådgivning på utdanningsmuligheter og jobbmuligheter, samtidig som vi skal lytte til den enkelte elevs ønsker for eget liv. På denne måten skal ansatte sikre at alle har god nok informasjon til å ta kloke valg for seg selv.</p>
--	---

<p>Bærekraftsmål</p>	
<p>Overordnet mål</p>	<ul style="list-style-type: none"> • stimulere til fornuftig og begrenset bruk av vann med drikkevannskvalitet. • stimulere til energisparing og energieffektivisering i egen organisasjon og i samfunnet for øvrig. • ta hensyn til framtidige klimaendringer ved framtidig planlegging og utbygging. • stimulering til sirkulær økonomi • fortsette arbeidet for å bli en klimasmart og bærekraftig kommune. • legge vekt på hensynet til økosystemer og naturmangfoldet ved framtidig utnyttelse av naturressurser og sørge for økosystemer med god tilstand som leverer oss økosystemtjenester tilbake
<p>Delmål for økonomiplanperioden</p>	<p>Gjennom barnehageloven og opplæringsloven, samt rammeplan i barnehage og ny læreplan i skole, vil alle barn og unge få god opplæring i bærekraftig utvikling av både lokalsamfunn og verdenssamfunn. Barn og unge er de fremste ambassadører for hvordan vi kan bidra til å nå FN's bærekraftsmål i 2030.</p> <p>I planperioden vil det være viktig å bruke barn og unge som høringspartnere i alle planer og strategier som lages i kommunen. Elevråd og ungdomsråd må spilles gode, slik at de kan bidra med å sette føringer for en fremtid som de eier.</p>

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • ivareta demokratiet hvor det legges opp til et godt debattklima og respekt for fattede vedtak både i politiske organer og ellers i samfunnet. • bidra til inkludering og forbygge diskriminering, gjennom å utrydde hatefulle ytringer og rasisme. • sammen drive utvikling som gir nytte for mottakeren gjennom innovasjon, læring og kunnskapsdrevet utvikling som legger til rette for kompetanseutvikling. • være en kunnskapsorganisasjon med en organisasjonskultur som er tilpasset kommunens behov og forventninger om utvikling og livslang læring.
Delmål for økonomiplanperioden	<p>Gjennom barnehageloven og opplæringsloven, samt rammeplan i barnehage og ny læreplan i skole, vil alle barn og unge få god opplæring i bærekraftig utvikling av både lokalsamfunn og verdenssamfunn. Barn og unge er de fremste ambassadører for hvordan vi kan bidra til å nå FN`s bærekraftsmål i 2030.</p> <p>Demokrati og medborgerskap, folkehelse og livsmestring og bærekraftig utvikling er tverrfaglige tema som ny læreplan i grunnskolen setter krav om. Gjennom disse temaene får alle elever god kjennskap til hvordan det er klokt å forvalte framtiden. En viktig bærebjelke i opplæringsloven er hvordan man kan samarbeide for å løse utfordringer.</p> <p>I planperioden vil det være viktig å bruke barn og unge som høringspartnere i alle planer og strategier som lages i kommunen. Elevråd og ungdomsråd må spilles gode, slik at de kan bidra med å sette føringer for en fremtid som de eier.</p>

Budsjett 2024

Sektor oppvekst består av ansvarsserien 200-290. For kommende budsjettår foreslår administrasjonen følgende nettobevilgninger for ansvarene i oppvekstsektoren:

Ansvar	Tekst	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Herav økt avskr. 23/24
200	Fellestjenester oppvekst	19 162 972	21 072 996	10 680 339	687 630
205	Utviklingsveileder Fosen	-	-	-	-
210	Brandsfjord barnehage	4 194 158	4 375 253	4 467 386	-
211	By barnehage	5 449 219	5 226 100	5 803 170	-
212	Å barnehage	16 323 059	16 662 700	19 621 612	-
213	Tusseladden barnehage	4 122 869	3 673 964	3 186 804	-
214	Vik-Bessaker barnehage	1 327 924	-	-	-
220	Stoksund oppvekstsenter	15 638 206	14 742 535	14 866 769	-
230	Brandsfjord skole	11 058 763	11 195 046	11 278 700	-
240	Sør-Roan skole	6 076 459	6 927 682	6 910 959	-
250	Åset skole	38 254 630	41 099 777	43 370 453	-
260	Inkluderingsenheten	-	-	13 722 967	12 370
290	PPT Nord-Fosen	2 164 582	2 769 806	3 157 834	-
		123 772 841	127 745 859	137 066 993	700 000

Sektor for oppvekst er på overordnet nivå belastet med et omstillingskrav på kr 8.142.000, som er sektorens andel av det totale omstillingsbehovet for Åfjord kommune for 2024. Beløpene for 2024 synliggjør halvårsvirkningen av sektorens omstillingsbehov, mens denne tallstørrelsen vil måtte dobles for 2025 da tiltakene forutsettes å få helårsvirkning. Så fremt kommunestyret slutter seg til budsjettet for 2024, vil rådmannen sette i gang de prosessene som nødvendige for å tilpasse aktiviteten og tjenestenivået til de økonomiske rammene som er vedtatt for sektoren fordelt på de ulike tjenesteområdene.

Ansvar skoler 220, 230, 240, 250:

Skolene jobber med effektivisering av både universell opplæring og spesialpedagogisk opplæring. Gjennom utviklingsarbeidet med inkluderende praksiser ønsker vi å finne gode løsninger for mer effektiv drift av sektoren, samtidig som vi skal opprettholde tjenester med god kvalitet. Vi ser at strukturen vår utfordrer handlingsrommet når det gjelder kvaliteten i tjenestene og at flere elever mottar dårligere tjenester i forbindelse med samarbeidsordninger. Løsninger på dette vil vi ha fokus på i 2024, for justeringer i skoleåret 24/25.

Ansvar barnehager 210, 211, 212, 213, 220:

Barnehagene jobber med å kalibrere tjenestene i forhold til innslagspunkt for normtall. 2 opptak i året, gjør at vi får mange midlertidige ansatte og økte kostnader for perioden mellom 1.jan og 1.aug. Sommeråpne barnehager er også en kostnadsdriver.

Ansvar 200, 205, 260 og 290:

For ansvar 205, utviklingsveileder Fosen, har vi kun lønnsutgifter, som fordeles på kommunene på Fosen.

Ansvar 290 er uten justeringer for budsjettåret 2024, men vi jobber med å få på plass varige strukturer for de forebyggende tjenester de leverer utover det lovpålagte. Mulig budsjettøkning i 2025 kan forventes som en følge av oppvekstreformen og kompetanseløftet.

Ansvar 260 er den nyetablerte inkluderingsenheten. Her sees budsjettbehov i sammenheng med de vedtak om bosetting som foreligger til enhver tid.

Ansvar 200 har store endringer i budsjett fra 2023 til 2024. Det kan forklares i at deler av budsjettet er flyttet fra 200 til 260 i løpet av 2023. Den andre forklaringen er at nedtrekket i budsjettet for oppvekstsektoren er samlet overordnet i ansvar 200 før endelige avklaringer og prosess med omstilling er klarlagt.

Investeringsbehov for 2024:

Det er behov for videreføring av investeringsmidler knyttet til utbygging av Åset skole. Det er også behov for investeringsmidler i ny skole/bhg +bhg etter vedtak om skole- og barnehagestruktur i norddelen av kommunen vedtatt 7.sept 23. I tillegg videreføres investeringsbudsjett på uteområder ved Åset skole og Stoksund oppvekstsenter, IKT skole. Se investeringsbudsjett.

Helse og velferd

Introduksjon

Helsesektoren i Åfjord kommune består av 6 enheter og har i budsjettforslaget for 2024 lagt opp til en drift med 199 årsverk. Dette er opp 7 årsverk fra 2023 og omtales videre under budsjett delen for 2024. I tillegg kommer **Utviklingscenter for sykehjem og hjemmetjenester** (4,40 årsverk) og den kommunale ressursen i **NAV Nord-Fosen** (2 årsverk).

Kommunen har 2 driftsavtaler med privat fysioterapitjeneste, **Åfjord fysioterapi**.

Åfjord kommune er sammen med Ørland og Indre Fosen kommuner medeier i **Fosen Helse IKS**. Fosen Helse server flere tilbud og tjenester for innbyggerne i Åfjord og på Fosen; forskning og utvikling, kommunepsykolog, rask psykisk helse, miljørettet helsevern, Fosen helsekompetanse, spesialistpoliklinikken, dialysesatelitt, ernæringsfysiolog, interkommunal legevakt og sengepost.

Kommunene på Fosen har felles barneverntjeneste der Indre Fosen er vertskommune – **Fosen barnevern**.

Forvaltningsenheten består av saksbehandling, merkantile funksjoner samt ressurspersoner innen velferdsteknologi og Helseplattformen. Enheten har i perioden 01.01.23 – 16.10.23 behandlet 292 nye henvendelser/søknader der mange av søknadene omfatter flere tjenester. I tillegg kommer 100 egenbetalingssaker/vedtak.

Institusjon (Åfjord helsesenter) består av sykehjem med 42 plasser (hvor av 7 korttidsplasser), institusjonskjøkken og Aktivitetsenheten med ca. 20 brukere

Helse og familie består av legetjenesten, helsestasjon inkludert jordmor, psykisk helse og avhengighet og rehabiliteringstjenesten med kommunale fysio- og ergoterapeuter. Fram til 01.07.23 inkluderte denne enheten også flyktningetjenesten, men den ble da overført til sektor oppvekst som en del av en ny enhet, Inkluderingsenheten.

Hjemmetjenesten består av hjemmetjenesten (hjemmesykepleien) med ca. 140 brukere, Stoksund trygdepensjonat med 12 boenheter, 14 heldøgns omsorgsboliger og 20 omsorgsboliger.

Pleie og omsorg Roan består av sykehjem med 17 plasser (hvor av 2 korttidsplasser), 23 omsorgsboliger, institusjonskjøkken, aktivitetsenhet og hjemmetjenesten med ca. 40 brukere.

Bo- og oppfølgingstjenesten består av basen Vassnesset med 9 boenheter, UngBo med 4 boenheter, avlastningsbolig for barn (2 plasser per døgn), støttekontaktordningen (35 vedtak per i dag) samt oppfølgingstjeneste for brukere bosatt rundt omkring i bygda.

Åfjord kommune driver gode helse- og omsorgstjenester, og det skal vi fortsette med. Sektor helse og velferd skal til enhver tid forholde seg til gjeldende lovverk og det ansvaret det gir sektoren og kommunen, der det blant annet står at kommunen skal sørge for at **personer som oppholder seg i kommunen** tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester. Dette betyr altså at kommunen er forpliktet til å gi nødvendig helsehjelp til **alle** som oppholder seg i kommunen. Som «hyttekommune» utfordrer dette oss gjennom hele året, men kanskje aller mest i tider der bemanningen er ekstra sårbar som høytider og ferier.

Kommunen plikter å planlegge, gjennomføre, evaluere og korrigere virksomheten slik at tjenestenes omfang og innhold er i samsvar med krav fastsatt i lov eller forskrift.

De kommunale helse- og omsorgstjenestene skal sikre at innbyggerne får et tjenestetilbud som er helhetlig, sammenhengende og tilpasset den enkelte brukers behov. Det skal tilbys riktige lovpålagte døgnkontinuerlige tjenester til rett tid, og i tilstrekkelig omfang.

Det ble født 46 barn i 2022 og det forventes 44 fødte barn i løpet av 2023.

Vi opplever en økning i sammensatte og kompliserte saker både i den eldre og yngre delen av befolkningen.

Utfordringer

Som tidligere nevnt vil sektor helse og velferd sine hovedutfordringer fortsatt være å dreie tjenestetilbudet mot forebyggende, helsefremmende og re- og habiliteringstjenester for å utsette og redusere tjenestebehov for befolkningen. Parallelt vil økningen i antall eldre likevel medføre en økning i antall pasienter, både innenfor hjemmetjenesten og bolig med døgnbemanning, noe som igjen vil betinge styrking og omdisponering av helse- og omsorgsressursene. Det vil ikke være tilstrekkelige ressurser, hverken økonomiske eller personmessige, til å videreføre dagens drift.

Kommunale tjenester preges i dag av at både medisinskfaglig behandlingssfokus og rehabiliteringsfokus er overført fra spesialist- til primærhelsetjenesten, og av at en større del av helse- og omsorgstjenestene nå ytes i kommunen. For å kunne levere gode tjenester også i framtiden er det avgjørende at det gjennomføres en total gjennomgang av sektoren. Ved å fortsette som før vil vi om kort tid mest sannsynlig ikke greie å løse samfunnsoppdraget. Vi må se på organisering, tildelingskriterier, praksis for tjenestetildeling samt vurdere om vi ligger på riktig tjenestenivå, bemanning og oppgaveløsning. Dette arbeidet har vi allerede startet på, men utfordringene krever at vi fortsatt har dette som vår hovedprioritering i årene som kommer. Men det er viktig å presisere at selv om det legges opp til stor grad av endring og omstilling i helse- og omsorgssektoren i årene som kommer, vil den økonomiske utfordringen knyttet til utviklingsbilde være betydelig.

Helsesektoren har de siste årene hatt et stort økonomisk overforbruk og årsaken er sammensatt. Enhetene har store bemanningsutfordringer som skyldes vakante stillinger kombinert med sykefravær. Tilgangen på vikarer er minimal, noe som har medført bruk av faste ansatte for å sørge for forsvarlig drift. Faste ansatte i Åfjord helse har i hovedsak store stillinger, noe som raskt utløser overtid når de jobber ut over egen stilling.

Sykefravær koster. Ved bruk av vikarer får enhetene dobbel kostnad da både den sykmeldte og vikaren skal ha lønn og ubekvemstillegg i henhold til turnus. Korttidsfravær gjør at det i noen tilfeller er nødvendig å endre arbeidstid til ansatte, noe som også skaper overtid. Sykelønnsrefusjoner fra NAV kompenserer ikke fullt ut for fravær. I tillegg ser vi at merarbeid kan føre til økt slitasje blant ansatte, noe som igjen kan bidra til økt sykefravær.

I en lang periode nå har mangelen på vikarer vært så stor at enhetene har vært nødt til å benytte vikarbyrå for å få bemanningskabal til å gå opp, både for å ivareta ansatte samt sikre et forsvarlig tjenestetilbud. Bemanningsbyrå er dyr arbeidskraft, og i tillegg til lønnskostnader på opp til 2,5 x tariff tilkommer det kostnader for å dekke bolig til vikarene.

Brukergruppen i pleie- og omsorgsenhetene har som tidligere nevnt endret seg de siste årene. Det er flere med omfattende vedtak og tett 24/7 oppfølging. Dette medfører at det som tidligere var en tilstrekkelig grunnbemanning ikke nødvendigvis er det i dag. Tjenestene som gis er vedtaksbasert, og de fleste av helsetjenestene kommunen gir er lovfestede rettigheter.

Åfjord helse har det siste året hatt en økning i søknader og vedtak med omfattende hjelpebehov, noe som har medført innleie/bruk av personell ut over stillingsbudsjett.

Åfjord kommune vil stå overfor betydelige økonomiske utfordringer innen pleie og omsorg i planperioden. Det samme gjelder bemanning og rekruttering. Utfordringene vil kreve strenge prioriteringer for hvordan kommunen anvender sine økonomiske og faglige ressurser. En forutsetning for å kunne yte forsvarlige helse- og omsorgstjenester er nødvendig fagkompetanse. Antallet fagpersoner vil måtte vurderes i forhold til forventet behov for helsetjenester, og graden av prioriteringer og effektivisering. Prioritering av arbeidsoppgaver, og hvilke yrkesgrupper som skal utføre de ulike oppgavene, vil være sentralt for effektiv ressursutnyttelse.

Strategier

Sektor helse og velferd legger vekt på sentrale nasjonale føringer. Her inngår blant annet aktuelle lover, stortingsmeldinger, nasjonale strategier og planer. Et fellestrekk for de fleste stortingsmeldingene er at de stiller forventninger til effektivisering, kvalitetsforbedring, økt samhandling mellom tjenestene og brukertilpasning.

Helse- og omsorgstjenesteloven, folkehelseloven, pasient- og brukerrettighetsloven og helseberedskapsloven utgjør det juridiske grunnlaget for kommunens ansvar, oppgaver og innbyggernes rettigheter innenfor helse- og omsorgsfeltet.

St.meld. 24 «fellesskap og meistring – bu trygt heime» legger også forventninger og føringer for driften.

De mest sentrale forskriftene er verdighetsgarantien og kvalitetsforskriften i tillegg til ulike forskrifter og veiledere knyttet til de enkelte fagtjenestene/fagområdene.

Ut over dette er lokale planer for enhetene og fagtjenestene viktige styringsdokumenter.

Skal vi nå alle målene og satsingsområdene, i tillegg til de sentrale føringene, er samhandling vår aller viktigste strategi. Det jobbes derfor mye med samhandlingsrutiner, både internt i sektoren, i enhetene og ikke minst på tvers av sektorene.

Mål

Åfjord kommune skal ha en faglig sterk kommunal helse- og omsorgstjeneste med dyktige ansatte som bidrar til å fremme god helse, driver godt forebyggende arbeid og gir god og riktig helsehjelp og omsorg til riktig tid. I planperioden vil vi prioritere de bærekraftsmålene som er mest relevante for sektoren. Å jobbe sammen med respekt og humor vil være avgjørende for at vi lykkes.

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none">• Videreutvikle et godt og trygt helse og omsorgstilbud, herunder forebygge psykiske helseplager og ha fokus på folkehelse og livsmestring• Arbeide systematisk med forebyggende tiltak på tvers av sektorer og faggrupper• Stimulere til gode bomiljø og et arbeidsliv som ivaretar helse og livskvalitet• Stimulere til og tilrettelegge for aktivitet for alle aldersgrupper• Sørgje for at det innen sektorene er tilstrekkelig tilgang på kompetanse• Fortsette med, samt videreutvikle et sunt kosthold ved egne institusjoner• Legge til rette for og stimulere til fysisk aktivitet i alle aldre• Ha en aktiv helsestasjon med fokus på ernæring
Delmål/tiltak for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none">• Hverdagsmestring• Lærings- og mestringstilbud• Lavterskeltilbud innen psykisk helse og rus for alle aldersgrupper• Lavterskel møteplasser• Rask psykisk helsehjelp• Fortsette med arbeid innenfor satsingsområdene i kvalitetsreformen «bo trygt hjemme» (erstatte «leve hele livet»)• Ulike trim- og fokusgrupper• «når øyeblikket er viktig» et aktivitetstilbud for hjemmeboende med demens• Pårørende grupper og pårørendeskoler• Kompetente fagtjenester som jobber med barn, unge og deres familier• Fortsatt ha ernæringskompetanse i fokus ved våre institusjonskjøkken• Fortsatt fokus på måltid og matglede• Bruk av interkommunal ernæringsfysiolog, både individrettet og til systemrettet ernæringsarbeid. Ernæringsveiledning• Foreldreveiledning• Friskliv

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Bidra til at alle innbyggerne og samfunnsaktørene opplever tilhørighet, blir hørt og tar medansvar • Invitere til et åpent samfunn med gode kommunikasjonskanaler og et språk som når hele befolkningen • Gjennom kommunale, sosiale tjenester bidra til å redusere sosiale forskjeller, f.eks. gjennom boligsosiale tiltak.
Delmål/tiltak for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Brukermedvirkning • Pårørendemedvirkning • Klart språk – innbyggervennlig • Så mange som mulig skal gis mulighet til å eie egen bolig. Råd og veiledning. Startlån og bistand til kontakt med Husbanken • Revidere/utarbeide boligsosial handlingsplan

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Samarbeide med alle fagtjenester om god forebygging • Motarbeide vold i samfunnet generelt med økt fokus på vold i nære relasjoner
Delmål/tiltak for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Modell for tverrfaglig samarbeid videreføres. Samarbeidsmodellen skal bidra til godt samarbeid og god samordning av tiltak, og innebærer et rutinemessig samarbeid på 4 nivå: <ol style="list-style-type: none"> 1. Overordnet – tverrfaglig utviklingsteam – styringsgruppe 2. Familieteam 3. Tverrfaglige team barnehage, elevtjenesten grunnskole og videregående skole 4. Internt støttesystem på hver enkelt enhet i samarbeid med barnet/de foresatte • Familiens hus – Åfjord familiesenter • Barnekoordinator • Systematisk forebyggende arbeid mot vold i alle aldre

Budsjett 2024

Sektor helse og velferd består av ansvarsserien 300-340. For kommende budsjettår foreslår administrasjonen følgende nettobevilgninger for ansvarene i helse- og velferdssektoren:

Ansvar	Tekst	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Herav økt avskr. 23/24
300	Fellestjenester helse og omsorg	7 342 245	9 609 158	- 681 967	-
301	Forvaltningsenheten	4 488 133	4 881 025	5 152 884	-
311/312	Barnevern	5 917 589	6 225 190	9 008 852	-
313	Sosialtjeneste	4 351 603	3 301 608	6 938 680	-
314	USHT	-	-	-	-
320	Institusjonstjeneste Åfjord	49 616 994	46 598 494	49 665 489	-
330	Hjemmetjeneste Åfjord	35 933 645	36 523 757	41 026 873	-
332	Bo- og oppfølgingstjeneste	24 870 275	23 609 942	33 844 660	-
335	Pleie og omsorg Roan	28 973 424	28 071 712	29 562 945	-
340	Helse og familie	21 198 041	32 886 233	32 881 816	-
		182 691 949	191 707 119	207 400 232	-

Sektor helse og velferd har gjennom de siste årene fått økt den økonomiske rammen, men til tross for det har vi ved årsslutt samlet sett for sektoren endt med forbruk ut over rammen. Arbeidet som ble gjort i budsjettprosessen for budsjettåret 2023 har ført til at enhetene nå drifter med realistiske budsjetter. Overforbruk i 2023 skyldes i all hovedsak overtid i forbindelse med sykefravær, bruk av vikarbyrå og kompensasjonsordning ved merarbeid til faste ansatte ved sommerferieavviklingen (ikke budsjetterte kostnader).

I 2024 vil en av hovedoppgavene være å fortsette arbeidet med en totalgjennomgang av sektoren. Målet vil være å fortsette og gi forsvarlige og gode tjenester samtidig som vi ruste sektoren for fremtiden.

Sektor helse og velferd er på overordnet nivå belastet med et omstillingskrav på kr. 10.758.000 som er sektorens andel av det totale omstillingsbehovet for Åfjord kommune for 2024. Beløpene for 2024 synliggjør halvårsvirkningen av sektorens omstillingsbehov, mens denne tallstørrelsen vil måtte dobles for 2025 da tiltakene forutsettes å få helårsvirkning.

Så fremt kommunestyret slutter seg til budsjettet for 2024, vil rådmannen sette i gang de prosessene som er nødvendige for å tilpasse aktiviteten og tjenestenivået til de økonomiske rammene som er vedtatt for sektoren fordelt på de ulike tjenestoområdene.

Åfjord kommune budsjetterer ikke med **overtidskostnader**, så heller ikke for 2024, selv om vi erkjenner at dette er en kostnad vi vet at kommer. Planlagt overtid er ikke tillatt, og det vil derfor heller ikke være riktig å planlegge med en kostnad for det.

Kostandene til overtid har økt over år, med størst økning de siste 2 – 3 årene. Endringer i drift og gode prioriteringer som gir mindre behov for innleie ved fravær, riktig grunnbemanning, suksess med rekruttering som gir færre vakante stillinger samt mindre sykefravær er 4 områder som vil gjøre det mulig å redusere kostnaden med bruk av overtid.

Reduksjon av kostnader til overtid er naturlig nok også økonomisk motivert, men den viktigste grunnen vil allikevel være at mindre overtid gir mindre slitasje på våre ansatte. Ansatte er sektorens

«gull» og viktigste ressurs. Tiltak som er med og ivaretar ansatte, som igjen gjør at vi beholder flest mulig, er derfor alltid en prioritert oppgave.

Over år har det utviklet seg en **fastlegekrise** i Norge, der 220 000 nordmenn nå står uten fastlege (regjeringen). Åfjord har frem til nå vært forskånet for mye av det denne krisen byr på av utfordringer, da vi har lyktes i å rekruttere nye leger når noen har sluttet. 2023 ble et endringens år hva dette angår da vi opplevde at 3 av våre 4 fastleger sluttet i løpet av året.

For å løse denne krisen er det avgjørende at vi ikke «blir stående passive på sidelinjen», men er aktive i utviklingen av legetjenesten og tilpasser oss de nødvendige endringene som må til for å sikre gode fastleger i Åfjord også i framtiden. Som et ledd i dette jobbes det nå blant annet med andre/nye arbeidstidsordninger. Ikke alle som ønsker å jobbe for oss ønsker å bo fast i Åfjord, og det blir derfor viktig å kunne rekruttere inn fastleger med en arbeidstidsordning som blant annet muliggjør pendling. En konsekvens av dette er at de økonomiske rammene for å drifte legetjenesten må økes.

Når **barneverntjenesten** må benytte plassering i institusjon eller beredskapshjem gir dette betydelige kostnader. Barneverntjenesten vurderer likevel i enkelte tilfeller dette som eneste hensiktsmessige tiltak, oftest fordi øvrige tiltak ikke blir tilstrekkelig eller til barnets beste. Fosen har svært få plasseringer i institusjon, men de få vi har, påvirker økonomien i barneverntjenesten betydelig. Kostnadene for tiltak til barn føres direkte i kommunen hvor barnet bor, mens kostnadene til drift av Fosen barneverntjeneste fordeles etter andelen barn og unge mellom 0-19 år i hver kommune på Fosen (Tilstandsrapport Fosen barnevern 2023).

Å budsjettere for tiltak innen barnevernområdet er utfordrende. Budsjettene er i all hovedsak utarbeidet med den kjennskap og kunnskap man har om utfordringsbildet i kommunen i skrivende stund. Eventuelle omfattende og kostbare tiltak er ikke alltid kjent ved utarbeidelse av kommende års budsjett, og kan dermed medføre at betydelige kostnader tilkommer i løpet av året. For budsjettåret 2024 er vi kjent med omfattende og kostbare tiltak, og har derfor vurdert det som nødvendig å øke rammen for 2024.

Åfjord kommune har vært bosettingskommune for flyktninger siden 2014/15. Som et ledd i å styrke kommunes arbeid med bosetting ble det etablert en ny inkluderingsenhet fra 01.07.23. Mange av kommunens oppgaver håndteres nå mer samlet, et riktig og nødvendig tiltak.

Å være bosettingskommune påvirker naturlig nok budsjettet til **sosialtjenesten**. I tillegg til etableringskostnader (f.eks. nødvendig legehjelp og innkjøp av nødvendig utstyr ved ankomst) får bosatte vedtak om ventestønad i påvente av at alle formaliteter er i orden, og de kan bli en del av introduksjonsordningen. Dette vises i sosialtjenestens utbetalinger av **tilskudd til sosial omsorg**. I 2022 og i 2023 bosatte vi flere flyktninger enn noe år tidligere, og det antydes at kommunene vil bli bedt om høye antall bosettinger også for 2024. Det anses derfor som nødvendig å øke rammen til sosialtjenesten for budsjettåret 2024.

Eldreølgen er et begrep det har vært snakket mye om over lang tid, og brukes for å beskrive en «bølge» av alderspensjonister forårsaket av stadig høyere levealder på grunn av blant annet bedre helsetjenestetilbud, samt høye fødselstall etter andre verdenskrig kombinert med fallende fødselstall de senere tiår. At denne endringen i alderssammensetningen i Norge vil bli en utfordring har vi vært kjent med i mange år, og vi har etter beste evne forsøkt å forberede oss på denne utviklingen.

Det som ikke har blitt viet like mye oppmerksomhet er den store økningen vi ser av hjelpebehov blant den yngre delen av befolkningen, ofte omtalt som **«yngrebølgen»**. Vi opplever i dag at stadig

flere ungdommer, unge voksne og foreldre har store hjelpebehov, noe som for vår del blir mest synlig innen fagtjenesten for psykisk helse og avhengighet, samt for Bo- og oppfølgingstjenesten.

Bo- og oppfølgingstjenesten er den enheten innenfor helsesektoren som har vært mest i endring, og som har opplevd størst pågang av søknader om helsehjelp med tilhørende vedtak de siste årene. Kommunen har hatt en stor økning i antall yngre brukere med store og sammensatte hjelpebehov, noe som utfordrer enheten med tanke på grunnbemanning. Det er ikke lengre mulig å håndtere pågangen av hjelpebehov uten justering av grunnbemanningen. Dette gjelder hjemmeboende brukere, beboere på basen samt avlastningstilbud for barn og deres familier. Der de andre enhetene gir tilbakemelding om at uten sykefravær så er bemanningen tilstrekkelig, gjelder ikke dette for Bo- og oppfølgingstjenesten. Hvis vi ikke gjør endringer i grunnbemanningen, er vi med dagens økning i omfattende vedtak utenfor forsvarlighetskravet, og noen av brukerne vil kunne oppleve å ikke få den helsehjelpen de både har krav på og fortjener. En annen fare er at ansatte ikke makter mer og vil over i andre jobber. For å imøtekomme denne utfordringen er det derfor i budsjettforslaget for 2024 lagt opp til en økt grunnbemanning for enheten.

Dette er ikke en motsetning med tanke på nedtrekk totalt sett i sektoren. For at alle enhetene skal ha samme utgangspunkt før vi gjennomfører nødvendige endringer, er det viktig at forutsetningene er like. Grunnbemanning er en slik forutsetning.

Landbruk og tekniske tjenester

Introduksjon

Sektor for landbruk og tekniske tjenester er todelt hvorav den ene delen omfatter drift og den andre delen omfatter forvaltning, veiledning, rådgiving og utvikling. De ulike fagområdene i sektoren er:

Landbruk:

Enheten driver rådgiving og veiledning, behandling av jordlov og konsesjonssaker, og forvalter årlig på vegne av staten 60 - 70 millioner tilskudds kroner til landbruksnæringen, i tillegg til en del andre kommunale og statlige tilskuddsordninger som drenering, SMIL, nydyrking, skogplanting mm. Det er Statsforvalteren som i stor grad legger føringer for enhetens arbeidsområder. Avdelingen behandler også søknad om motorferdsel, driver viltforvaltning og skogrådgiving.

Åfjord kommune har i 2023, 108 drivende bruk, hvorav 48 driver med melkeproduksjon. Avdelingen har 3,2 årsverk.

Plan og byggesak:

Fagområdet driver plan og byggesaksbehandling i tillegg til oppmåling. I tillegg til behandling av private reguleringsplaner har enheten også ansvaret for prosessen rundt kommuneplanarbeidet. Gjennom blant annet arbeidet med kommunens areal- og samfunnsplan legges det til rette for en bærekraftig utvikling av Åfjord kommune.

Plan og byggesak behandler årlig blant annet ca. 290 byggesaker, 60 fradelingsaker, 4-6 saker vedrørende private reguleringsplaner, samt 80 oppmålingsforretninger i egen kommune i tillegg til ca. 25 oppmålingsforretninger for Osen kommune. Fagområdet er et selvkostområde som finansieres gjennom kommunens gebyrregulativ. Området har i 2023 ca. 6 årsverk.

Vei, vann, avløp og renovasjon

Dette fagområdet har ansvar for å drifte kommunale anlegg innenfor blant annet vei, vann, avløp, havner og veilys.

Kommunen har 2 vaktordninger. Hvorav den ene ordningen er beredskap i forhold til kommunal vannforsyning, i tillegg til kommunale avløpsanlegg. Den andre vaktordningen er en teknisk vaktordning som er fordelt med 30% på brannberedskap og 70% på kommunens bygg og anlegg.

Kommunen er tilknyttet det interkommunale selskapet Fosen renovasjon AS, som håndterer kommunens renovasjons- og slambehandling.

Åfjord kommune drifter 11 vannverk samt en del kommunale avløpsanlegg. Vi har ca 86 km kommunale veier hvorav 48 km er asfaltert og 38km har grusdekke. Vi har ca 6 km med gangvei/fortau, 7 havner, 13 bruer og 1 330 veilys/ lyspunkt som skal driftes. VVAR området utgjør i 2023 ca. 8 årsverk.

Brann og redning

Åfjord kommune er tilknyttet det interkommunale selskapet Fosen brann og redningstjeneste. De har ansvaret for å håndtere kommunens brannberedskap og feiertjeneste.

Eiendom

Denne enheten skal forvalte og drifte all kommunal bygningsmasse og uteområder. Det innebærer generelt vedlikehold og drift som utføres av driftsteknikere og renholdere.

Denne enheten har ansvaret for drift av ca 126 bygg fordelt på ca. 57 000 m² brutto areal. Enheten utgjør ca. 29 årsverk, hvorav 12,2 årsverk på byggdrift, 16,5 på renhold samt ett årsverk på leder av enheten.

Utfordringer

Landbruk

I landbruket har de siste årene skjedd en struktur endring fra mindre til større enheter. Dette skjer både ved at bruk slår seg sammen i samdriftsselskap og ved at mindre enheter av ulike grunner velger å legge ned driften.

	2020	2021	2022	2023
Antall bruk i drift	126	120	106	108
Antall bruk med melk	56	50	48	48

Utfordringene er håndtering av bo- og driveplikt, samt at en del av brukene som legger ned driften ofte leier bort jord til andre drivere, med forholdsvis korte leieavtaler som gir lite forutsigbarhet, og lite motivasjon for å legge ressurser inn i drift og vedlikehold av leie arealer.

Landbruket står for en forholdsvis stor andel klimagassutslipp, i tillegg til at det fortsatt skjer en del forurensning gjennom utslipp og avrenning til omkringliggende vassdrag, jfr. Vanndirektivets krav til opprydding.

Ut ifra størrelse på tilskudd gitt til næringen er det grunn til å tro at produksjons volumet i næringen ikke har gått ned, men holdt seg rimelig stabilt i Åfjord kommune.

Plan og byggesak

Åfjord kommune er en stor kommune i areal med mye spredt bebyggelse, både for bolig og fritidsboliger. Det er et begrenset areal som er regulert og avsatt til gitte formål, noe som gir forholdsvis mye dispensasjon behandling i byggesaker. Spredt bebyggelse og dispensasjonsbehandling resulterer ofte i lite effektiv arealbruk. Dispensasjonsbehandling er kostnadskreven og har ofte lang saksbehandlingstid.

Det har de siste årene vært lite tilgjengelig tomter, hus og leiligheter i Åfjord sentrum hvor de fleste tjenestetilbud finnes, men også begrenset med tilgjengelige tomter hus og leiligheter i mange av de andre bygdesentrene, selv om etterspørselen ute i distriktene er mindre enn i Åfjord sentrum. Forhåpentligvis vil dette bedre seg i 2024 når Åsmundvatnet boligområdet er byggeklart, i tillegg til Myrahaugen i Roan.

I byggesaker utenfor regulerte området har kommunen begrenset kunnskapsgrunnlag, når naturmangfold, kulturverdier osv. skal vurderes. Det er gjort en del naturkartlegging i forbindelse med kommuneplanens arealdel i 2023, og dette vil gi noe bedre kunnskapsgrunnlag i en del områder.

Vi er en stor kommune med mye spredt avløp. Vanndirektivet vi er pålagt å etterfølge, har krav til opprydding og tidsfrister som gir oss store utfordringer i årene fremover.

Vei, vann, avløp og renovasjon

På grunn av de store geografiske avstandene intern i kommune er det utfordrende å få til en god og enhetlig drift med kort responstid. Den vidstrakte kommunen i forhold til antall innbyggere gjør tjenestene kostbare å drifte.

Strengere krav til avløp og utslipp vil også påvirke kommunale avløpsanlegg i årene som kommer.

Vi har en del strekninger med veilys rundt omkring i kommunen. En del av veilysanleggene våre er av eldre årgang, dårlig forfatning og ustabile i forhold til vær og vind.

Våre kaier har hatt lite oppfølging og vedlikehold de siste årene. Det er begrenset med trafikk over en del av kaiene dermed vanskelig å få til en god drift. En satsing på Fosen Kysthavn de to siste årene har gitt resultater, men fortsatt gjenstår en del arbeid med øvrige havner.

Gjennomføring av vedtatte prosjekter innenfor vann og avløp har de siste årene vært lav. Dette skyldes blant annet generell høy aktivitet hvor det har vært vanskelig å gjennomføre ting utover det som har hatt med ordinær drift å gjøre. I 2023 fikk vi på plass rammeavtale med VA rådgiver, som vil bidra til å gi oss et løft med tanke på gjennomføring fremover.

Eiendom

Størrelsen og omfang av bygningsmassen som skal vedlikeholdes og driftes i forhold til antall driftsteknikere og renholdere har vært utfordrende. Netto tilvekst på bygg som skal driftes har vært forholdsvis stor de siste årene.

Strategier

Landbruk

- Åfjord kommune har en ny samfunnsplan fra 2022, og vil ha ny Arealplan samt ny plan for Naturmangfold ferdig i 2024. Disse planene vil samene med en jordvernstrategi være gode verktøy og bidra til gode og bærekraftige vedtak og effektiv arealbruk.
- Aktiv veiledning og rådgivning, og i den grad det er mulig, sette vilkår ved overdragelser og konsesjonsbehandlinger som sikrer videre drift av matjord og gir fremtidige drivere forutsigbarhet.
- Sammen med næringen se på løsninger som kan bidra til et mere klima- og miljørettet næring.
- Samarbeide og se på muligheter for synergier med landbruksavdelinger i nabokommunene på Fosen.

Plan og byggesak

- Ny samfunnsplan, arealplan og plan for naturmangfold vil bidra til en mer avklart og effektiv arealbruk, mindre dispensasjoner og kortere saksbehandlingstid.
- Klargjøring og tilrettelegging for området med boliger og leiligheter i sentrale områder blir viktig for å redusere press på arealer og gi et mer balansert boligmarked.
- En ny plan for Naturmangfold vil øke kunnskapsgrunnlaget og gi en bedre og raskere saksbehandling, samt redusere nedbygging av viktige naturområder.
- Deltakelse i Nordre Fosen vannområdet med oppfølging av tiltaksplaner for spredt avløp skal gi renere vannforekomster.
- Fagområdet skal være digitalt oppdatert til enhver tid, med oppdaterte kart og matrikkelønsninger, inkludert flyfotograferinger. Dette gir økt kunnskapsgrunnlag, redusert ressursbruk og lavere saksbehandlingstid.

Vei, vann, avløp og renovasjon

- Rammeavtaler med VA rådgivere vil øke gjennomføringsevnen på vann- og avløpsprosjekter.
- Utarbeide hovedplaner og tiltaksplaner for vann og avløp.
- Vår vidstrakte kommune er tidkrevende og kostbar å drifte. Det er derfor viktig å automatisere, og ha overvåking av tekniske anlegg hvor dette er mulig. Det gir sparte

driftskostnader, redusere omfang av eventuelle uønskede hendelser (som for eksempel utslipp og vannmangel).

- Finne funksjonelle, praktiske og bærekraftige måter å drifte kommunale kaier.
- Vurdere behov og omfang av kommunale veier og plasser.

Eiendom

- Det er ferdigstilt en del nye bygg de siste årene. Alle bygg har sentral driftskontroll, dvs overvåkning av varme, ventilasjon, adgangskontrollanlegg, brann osv. En slik overvåkning vil spare energi, tid og ressurser. Vi vil legge dette til grunn ved planlegging og utførelse av nye større kommunale bygg og anlegg.
- Ved nybygg og ombygging, i størst mulig grad velge bærekraftige og miljøriktige løsninger.
- Vurdere større grad av behovsstyrt drift for å få en mer effektiv utnyttelse av ressursene. Gjennom deler av året er noe av bygningsmassen lite brukt, som f.eks. idrettsbygg, undervisningsbygg, kulturbygg osv.
- Se på rutiner og retningslinjer for utleie og tildeling av kommunale boliger som er forutsigbar og rettferdig.
- Vurdere behov og omfang av kommunal bygningsmasse.

Mål

I økonomiplanperioden ønsker vi å sette søkelys på bærekraftmålene som er mest relevante sektor landbruk og tekniske tjenester. De overordnede målene er hentet fra kommuneplanens samfunnsdel og konkretiseres her gjennom ulike delmål for perioden.

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none">• Redusere forskjeller gjennom boligsosiale tiltak• Skape gode, sosiale møteplasser som reduserer økonomiske, sosiale og kulturelle skillelinjer i samfunnet• Øke mulighetene for sommerjobb til ungdom
Delmål for økonomiplanperioden	<p>Gjennom arbeid med Bolignemd se på rutiner og retningslinjer for utleie og tildeling av kommunale boliger som er forutsigbar og rettferdig.</p> <p>Gjennom plan og byggesaksbehandling bidra til å tilrettelegge for, samt skape gode og sosiale møteplasser.</p> <p>Drift skal delta i «sommerfugl» ordning å ta inn ungdom på sommerjobb innenfor bygningsdrift og renhold.</p>

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Drive en forvaltning av sjøområdene våre som tar vare på fiskeressursene, men samtidig gir tilstrekkelig rom for akvakulturnæringen. • Utarbeide strategi for jordvern for å redusere omfanget av omdisponering av dyrkamark til et minimum og sikre at dyrkamark blir drevet på en bærekraftig måte. • Redusere matsvinn i egen organisasjon og stimulere til mindre matsvinn i samfunnet som helhet. • kommunen skal være en støttespiller og rådgiver for at de næringer som driver med matproduksjon kan være i forkant når det gjelder klimatilpasninger.
Delmål for økonomiplanperioden	<p>Ny arealplan skal bidra til sikre en effektiv og bærekraftig arealutnyttelse både til sjøs og på land, på en slik måte at vi legger til rette for å opprettholde eller øke Åfjord kommunes fremtidige matproduksjon.</p> <p>I kommende planperiode skal det etableres en kommunal jordvernstrategi.</p> <p>Aktiv veiledning og rådgivning, og i den grad det er mulig, sette vilkår ved overdragelser og konsesjonsbehandlinger som sikrer videre drift av matjord og gir fremtidige drivere forutsigbarhet.</p> <p>Jobbe tettere mot sjørelatert næring for å ivareta og sikre ulike interesser best mulig.</p>

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Stimulere til gode bomiljø og et arbeidsliv som ivaretar helse og livskvalitet • Arbeide for å få flere innbyggere med høy kompetanse til å bosette seg, jobbe og leve i kommunen • Sette fokus på at høyere utdanning er viktig for Åfjord kommune og legge til rette for flere kompetansearbeidsplasser • Sørge for at alle skal være inkludert og likeverdige i arbeidslivet, gjennom både fysisk og psykisk tilrettelegging. • Bidra til å tiltrekke oss arbeidskraft til de jobbene som finnes. • Bidra til et velfungerende boligmarked der flest mulig får tilgang til egen bolig • Bidra til inkludering og forbygge diskriminering, gjennom å utrydde hatefulle ytringer og rasisme. • Skape trygge, utviklende og inkluderende arbeidsmiljø med ansatte som ambassadører. • Være en kunnskapsorganisasjon med en organisasjonskultur som er tilpasset kommunens behov og forventninger om utvikling og livslang læring
Delmål for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Gjennom deltakelse i Bolignemd se på rutiner og retningslinjer for utleie og tildeling av kommunale boliger som er forutsigbar og rettferdig. • I forbindelse med rekruttering sikre en balansert kjønnsdeling med riktig kompetanse. • I forbindelse med planlegging og utførelse av nye bygg og anlegg, sørge for at universell utforming og tilgjengelighet blir ivaretatt.

Bærekraftsmål	 <p>6 RENT VANN OG GODE SANITÆRFORHOLD</p>
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Gjennom utarbeidelse av hovedplan for vannforsyning med tiltaksplan, sikre god vannkvalitet og sikker vannforsyning for kommunens abonnenter. • Gjennom arealplanlegging og saksbehandling sikre at drikkevannskilder ikke utsettes for forurensning. • Stimulere til fornuftig og begrenset bruk av vann med drikkevannskvalitet. • Iverksette tiltak for utbedring av gamle avløpsanlegg slik at alle vannkilder tilfredsstillere kravene i vannforskriften. Dette skal skje i tråd med hovedplan for avløp og tiltaksplan for spredt avløp. • Opprettholde en kompetent og effektiv driftsorganisasjon innenfor området vann og avløp.
Delmål for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Utarbeide hovedplaner o tiltaksplaner for vann og avløp. • Jobbe med tiltaksplan for spred avløp. • Etablere ny vannforsyning til Grøttingen • Etablere ny vannforsyning til Kråkøya • Oppgradere vannforsyningen til Harbak og Sundet. • Etablere nytt vannverk på Sumstad. • Rydde opp i avløpssituasjonen i Bessaker • Rydde opp i avløpssituasjonen Roan havn • Oppgradere pumpestasjoner i Åfjord sentrum

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for elektrifisering gjennom utbygging av god ladeinfrastruktur for transportmidler både til lands og til sjøs. • Legge til rette for at næringslivet kan fase ut bruk av fossil energi gjennom tilgang til nett og elektrisk kraft. • Stimulere til energisparing og energieffektivisering i egen organisasjon og i samfunnet for øvrig. • Legge til rette for videre utbygging av fornybar energi.
Delmål for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Etablere vedlikeholdsladere for tjenestebiler ved kommunale institusjoner som har tjenestebiler med elektrisk drivlinje. • Ved utskifting av kommunale tjenestebiler innenfor drift, vil det bli anskaffet utslippsfrie kjøretøy for de tjenesteområdene der dette hensiktsmessig. • Vi skal fortsette å legge til rette for å gjennomføre energisparing i egne bygg, gjennom daglig drift og vedlikehold. • Gjennom plan og byggesaksbehandling, legge til rette for etablering av ladeinfrastruktur og fornybar energi. • Vurdere bruk av fornybare energi som energikilder i alle nye offentlige bygg (Bl.a fjernvarme, solceller, varmepumpeløsninger mm.)

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Være en pådriver for å utbedre og utvikle infrastruktur innen vei, vann, avløp, kraftforsyning, bredbånd og gang- og sykkelveier, som tar hensyn til dyrkamark, naturmangfold og vannmiljø. • Bidra til og stimulere til å etablere en god ladeinfrastruktur for elektrifisert transport, både til lands og til sjøs.
Delmål for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Med utgangspunkt i ny arealplan og plan for naturmangfold, legge til rette for etablering av nødvendig infrastruktur for fremtidige behov og nyetableringer.

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Stimulere til utvikling av sosiale møteplasser for alle. • Legge til rette for et tydelig og tilgjengelig sentrum med gode tjenestetilbud og møteplasser samtidig som vi stimulerer til utvikling av mindre, lokale bygdesamfunn som viktige knutepunkter. • Bidra til et velfungerende boligmarked der flest mulig får tilgang til egen bolig, fortrinnsvis i nærheten av kollektivknutepunkt og offentlige servicefunksjoner. • Gjøre naturområder tilgjengelige, men på en slik måte at bruken skjer på naturens premisser. • Ta hensyn til framtidige klimaendringer ved framtidig planlegging og utbygging. • Hele tiden ha en oppdatert, helhetlig risiko og sårbarhetsanalyse, for å sikre god beredskap og rask iverksetting av tiltak når truende situasjoner oppstår.
Delmål for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Med utgangspunkt i ny arealplan og plan for naturmangfold, skal vi kunne stimulere til og legge til rette for etablering av møteplasser, styrke lokale bygdesentrum, og håndtere konsekvenser av kommende klimaendringer. • Ferdigstille utbygging av infrastruktur Åsmundvatnet boligområdet, i tråd med utbyggingsavtale. • Oppdatere overordnet Risiko og sårbarhets analyse

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Så langt det er mulig redusere forbruket og øke graden av gjenbruk og gjenvinning i egen virksomhet og stimulere til det samme i samfunnet ellers. • Bidra til bedre ordninger til avfallshåndtering og kildesortering. • Minimere matsvinn i egen organisasjon og stimulere til det samme i samfunnet ellers.
Delmål for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Vi skal ved ombygging og nybygg vurdere mulighet for størst mulig grad av gjenbruk av både bygningskomponenter og inventar. • Vi skal legge til rette for avfallshåndtering i kommunale bygg og institusjoner i tråd med føringer gitt av vårt interkommunale renovasjonsselskap, Fosen Renovasjon.

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Bidra til elektrifisering av samfunnet og utfasing av bruken av fossilt brennstoff. • Gjennomføre energisparing og ENØK-tiltak i egen virksomhet og stimulere til det samme i samfunnet for øvrig. • Legge til rette for ytterligere produksjon av fornybar energi. • Øke bruk av klimakrav i kommunens anbudsutlysninger, innkjøp og anskaffelser. • Skaffe til veie og gi informasjon om hvordan den enkelte kan bidra for klimagassreduksjon. • Ha en god arealforvaltning som tar vare på naturtyper som binder store mengder karbon. • Fortsette arbeidet mot å bli en klimasmart og bærekraftig kommune.
Delmål for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Ved utskifting av tjenestebiler vil det bli anskaffet nye utslippsfrie biler. • Etablere vedlikeholdslading ved offentlige institusjoner som har tjenestebiler. • Klargjør for ladepunkt i kommunale utleieboliger • Stille krav til energi og miljø ved anskaffelser • Ny arealplan, og plan for naturmangfold, vil bidra til en god og bærekraftig arealforvaltning.

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Legge vekt på hensynet til økosystemer og naturmangfoldet ved fremtidig utnyttelse av naturressurser og sørge for økosystemer med god tilstand som leverer oss økosystem-tjenester tilbake. • Stimulere til restaurering av påvirket natur. • Stimulere til tilpassede driftsformer som i størst mulig grad ivaretar naturmangfoldet og kulturlandskapet. • Stimulere til bekjempelse av fremmede arter. • Forhindre forurensning og forsøpling av havet og støtte opp om strandryddingstiltak. • I utarbeidingen av kommuneplanens arealdel legge slik arealstrategien til grunn: <ul style="list-style-type: none"> ○ I størst mulig grad unngå inngrep i truede og sårbare naturtyper. ○ Sette av aktuelle områder for næringsvirksomhet der det er minst til skade for naturmangfoldet og andre interesser.
Delmål for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Forvalte sjøarealer på en god og bærekraftig måte i tråd med ny arealplan. • Forvalte areal i nær dialog med interessenter. • Følge opp tiltaksplan for spredt avløp gjennom Nordre Fosen vannområdet. • Fortsette å tilrettelegge for strandrydding.

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Legge vekt på hensynet til økosystemer og naturmangfoldet ved fremtidig utnyttelse av naturressurser og sørge for økosystemer med god tilstand som leverer oss økosystemtjenester tilbake. • Stimulere til restaurering av påvirket natur. • Stimulere til tilpassede driftsformer som i størst mulig grad ivaretar naturmangfoldet og kulturlandskapet. • Stimulere til bekjempelse av fremmede arter. • I utarbeidelse av kommuneplanens arealdel legge slik arealstrategien til grunn: <ul style="list-style-type: none"> ○ Sette av tilstrekkelig areal til nærings- og boligformål. ○ Videreutvikle et tydelig og tilgjengelig sentrum samtidig som mindre, lokale bygdesamfunn utvikles som viktige knutepunkter. ○ Vurdere om utbygde områder avsatt til fritidsbebyggelse skal videreføres. ○ Utarbeide arealregnskap som legges til grunn ved framtidig arealdisponering. ○ Ivareta naturmangfoldet og så langt det er mulig hindre nedbygging av utvalgte naturtyper og naturtyper som binder mye karbon. ○ Restriktiv holdning til nedbygging av strandsonen. ○ Tilstrebe en arealforvaltning som ikke utfordrer inngrepsfrie områder i Norge (INON) unødig. ○ Ta vare på kulturarven, kulturmiljø og kulturlandskap og hindre nedbygging av dyrket og dyrkbar mark. ○ Sikre viktige friluftsområder og ivareta vegetasjonsbeltet langs vassdrag.
Delmål for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Ny arealplan, og plan for naturmangfold, vil bidra til en god og bærekraftig arealforvaltning.

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for samskapende samfunnsutvikling som sikrer medvirkning, involvering og tillit med kommunen som en ledende part. • Bidra til at alle innbyggerne og samfunnsaktørene opplever tilhørighet, blir hørt og tar medansvar. • Invitere til et åpent samfunn med gode kommunikasjonskanaler og et språk som når hele befolkningen, også plattformer der ungdommen er. • Utvikle, forenkle og forbedre våre tjenester ved å utnytte den digitale transformasjonen for å møte fremtidens behov, krav og forventninger.
Delmål for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Ny kommuneplan dokumenter er forankret hos innbyggere, regionale myndigheter, interessenter, lag og foreninger og internt. Med disse dokumentene som grunnlag vil vi ha et godt utgangspunkt for en bærekraftig og godt forankret forvaltning. • Ved å ha gode og digitale løsninger med blant annet oppdaterte kart og matrikkel løsninger vil vi ha et godt kunnskapsgrunnlag i møte med interessenter.

Budsjett 2024

Sektor Landbruk og tekniske tjenester består av ansvarsserien 400 - 450. For kommende budsjettår foreslår administrasjonen følgende nettobevilgninger for ansvarene i sektoren:

Ansvar	Tekst	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Herav økt avskr. 23/24
400	Fellestj. landbruk og tek. tjenester	1 194 760	1 566 483	- 966 085	-
410	Eiendom og drift	25 337 913	24 714 316	27 245 694	-
420	Drift VAR	- 2 581 242	-	-	-
421	Kommunale veier og havner mv.	11 405 717	10 511 660	13 310 147	2 212 500
430	Plan og byggesak	4 643 176	2 939 620	2 804 238	-
440	Brann- og redningstjeneste	6 309 371	7 221 354	7 756 706	-
450	Landbruk	3 178 757	3 575 397	3 017 992	-
		49 488 452	50 528 830	53 168 692	2 212 500

Sektor for landbruk og tekniske tjenester er på overordnet nivå belastet med et omstillingskrav på kr 2.680.000 som er sektorens andel av det totale omstillingsbehovet for Åfjord kommune for 2024. Beløpene for 2024 synliggjør halvårsvirkningen av sektorens omstillingsbehov, mens denne tallstørrelsen vil måtte dobles for 2025 da tiltakene forutsettes å få helårsvirkning.

Så fremt kommunestyret slutter seg til budsjettet for 2024, vil rådmannen sette i gang de prosessene som nødvendige for å tilpasse aktiviteten og tjenestenivået til de økonomiske rammene som er vedtatt for sektoren fordelt på de ulike tjenestekområdene.

400 Fellestjenester

Her føres en andel av fagledernes lønn, dvs. den delen av stillingen som ikke kan belastes selvkostområdene nedenfor. Felleskostnadene utgjør i underkant av 1 årsverk. I tillegg føres kommunens andel av brann/ teknisk vaktordning (70%).

410 Eiendom og drift (Bygg).

Området utgjør ca. 29 årsverk, hvorav ca. 16,5 årsverk på renhold og ca. 12,2 årsverk på bygningsdrift i tillegg til enhetsleder.

420 Drift vann og avløp.

Området utgjør 8 årsverk hvorav 5,4 på ren drift og 2,6 administrative stillinger. De fleste innfor drift deltar i en egen vaktordning for vannforsyningen. På grunn av mange større VA prosjekter er det aktuelt å ansette en ny 100% prosjektstilling som først og fremst skal ha ansvaret for nye VA prosjekter.

Stillingsbudsjettet sammen med planlagte investeringer utgjør grunnlaget for kommunale avgifter innenfor området. Gebyrene for vann og avløp 2024, foreslås justert i tråd med tiltaksplan for VA-prosjekter, og anbefalinger gitt av kommunenes selvkost rådgiver.

421 Drift av veier og havner

Området har i 2023 utgjort ca. 0,2 årsverk. Vi drifter i liten grad kommunale veier selv, men benytter lokale maskinentreprenører til grusing, skraping, støvbinding, grøft rensk og kantklipp i sommerhalvåret i tillegg til brøyting strøing i vinterhalvåret. Det er ikke faste avtaler på sommervedlikehold, her bestilles vedlikehold ut fra behov. Det ble høsten 2020 skrevet avtaler for vintervedlikehold for perioden 2020 – 2025.

Utvalg for vekst og utvikling vil prioritere hvilke veier og plasser som eventuelt skal asfalteres. Det ble i budsjettbehandlingen for 2022 besluttet å gjennomføre asfaltering annethvert år. I 2023 ble det ikke gjennomført asfaltering. Asfaltering vil uansett ikke belaste driftsbudsjettet direkte, men indirekte gjennom reduserte vedlikeholdskostnader dersom grusdekker erstattes av asfalt.

Åfjord kommune inngikk i 2021 avtale med Fosenterminalen Bessaker AS om drift av Fosen Kysthavn. Kommunale kaier på Monstad drives i egenregi sammen med Fosenvekst AS. Både ny kai på Monstad og kai på Løholmen har ISPS godkjenning, som kreves for å kunne ta imot båter fra andre internasjonale havner. Gebyrregulativet for havner vil bli justert i tråd med sammenlignbare havner i nærområdet, og lagt på et nivå som også hensyntar lokale fiskeri interesser.

430 Plan, kart, byggesak og oppmåling

Området har i 2023 utgjort ca. 6 årsverk. Fra juni 2023 utfører vi oppmålingsforretninger for Osen kommune. Omfanget av dette anslås til ca. 25% stilling.

Gebyrfastsettelse innenfor området er i prinsippet selvkost. Oppbygging av gebyrregulativ er i henhold til gjeldende Plan og bygningslov. Gebyr for 2024 foreslås justert med 4,5% som er anslag på kommunal deflator 2024.

440 Brann og redning (teknisk vaktordning)

Ansvarsområdet gjelder kommunens brannberedskap. Kommunen har en 5-delt vaktordning hvor kostnadene fordeles 30/70 på henholdsvis Fosen brann og redningstjeneste og Åfjord kommune. I tillegg til brannberedskap har personene tilknyttet vaktordningen også beredskap i forhold til eventuelle hendelser på kommunale bygg og anlegg. Det er kun den delen som dekkes av Fosen Brann og redning (30%) som belastes dette ansvarsområdet.

450 Landbruk

Området har i 2023 utgjort ca. 3 årsverk. Det er Fylkesmannen som i stor grad legger føringer for enhetens arbeidsområder.

Spredd avløp.

Åfjord kommune er i likhet med andre kommune pålagt å arbeid med kartlegging, registrering og tilsyn av avløpsanlegg som ikke er tilknyttet kommunale avløpsanlegg. Kommunestyre vedtok tiltaksplan for spredte avløp våren 2021. Stilling innenfor dette området finansieres gjennom påslag på gebyr for slamtømming i tillegg til ordinære saksbehandlingsgebyr. I 2024 er det satt av 0,7 årsverk til dette fagområdet.

Kultur, idrett og frivillighet

Introduksjon

Sektor kultur, idrett- og frivillighet driver tjenesteyting, anleggsdrift og forvaltning av ulike kulturmiljø og tilskuddsordninger. Avdelingen drives i dag med totalt 15,5 årsverk.

Tjenester

Åfjord kulturskole drives i dag med 6,5 årsverk fordelt på 7 ansatte. Kulturskolen har 155 elever, og tilbyr i dag desentralisert undervisning ved Sør Roan skole, Brandsfjord skole og Stoksund oppvekstsenter. Kulturskolen har hovedbase på Å! Kulturskolen yter i tillegg tjenester til det frivillige kulturlivet, oppvekst- og helsesektoren.

Å! Badet drives i dag med til sammen 4 årsverk. Ett årsverk går til Bademesterstillingen, og øvrige årsverk bemannes av badeverter i ulike stillingsstørrelser.

Åfjord folkebibliotek har flyttet inn i nye lokaler i Å! Biblioteket driver i tillegg filialene ved Julie Næss-tunet og Stoksund oppvekstsenter. Biblioteket drives i dag med 2,5 årsverk. Det arbeides videre med hvorvidt Åfjord folkebibliotek kan yte skolebibliotektenester til Åfjord videregående skole.

Fritidsklubben har flyttet inn i nye lokaler på Å! Klubben drives i dag med 0,5 årsverk, pluss aktiv bruk av læringer. Kommunestyret vedtok i fjor å styrke fritidsklubbens budsjett med 210.000. Det har vært utfordrende å få søkere til stillingen, og man har ikke fått økt stillingsressursen i klubben. Med bakgrunn i dette har klubben redusert åpningstida fra høsten 2023.

Åfjord kommune har folkehelsekoordinator i 100% stilling.

Åfjord kommune har kultur- og idrettskonsulent i 100% stilling.

Kultur- og idrettsanlegg

Å! er et nyoppført kulturbygg som inneholder bad, kino, blackbox, fritidsklubb, kulturskole, bibliotek, frivilligsentral og restaurant.

Å! aktivitetshus har et allsidig innhold, og virker å være en attraktiv møteplass for Åfjordinger i alle aldre.

Bakeriets framtid er fremdeles uavklart. Åfjord frivilligsentral har sammen med andre lag og organisasjoner ytret ønsket om å drive huset videre som frivillighetens hus. Det er foreløpig ikke sett på endelige driftsmodeller og finansiering av en slik ordning.

Badet har gjennomført sitt første driftsår, og kan så langt vise til svært gode besøkstall. Å! badet har siden åpningen tilbudt gratis bading for barn og unge med bostedsadresse i Åfjord.

Åfjord kommune eier og driver Åfjordhallen. Hallen benyttes i dag av skoler, barnehager og organisert idrett. Det arbeides nå med å bedre garderobes og oppholdsrom tilknyttet skytteranlegget i hallen.

Åfjord kommune eier og driver fotballhallen med buldrerrom og squashbane. Bygget brukes daglig av skoler og den organiserte idretten.

Åset stadion ble rehabilitert med nytt kunstgress og støtdempingssjikt i 2014. Banen er i daglig bruk av både skole, idrettslag og uorganisert aktivitet. Den høye bruken medfører høy slitasje på dekket,

og man må etter hvert planlegge nok en rehabilitering av Åset stadion. Ved neste rehabilitering vil det settes høye krav til et miljøvennlig og bærekraftig kunstgress.

Åfjord kommune tilbyr gratis hall- og baneleie til barn og unge under 19 år.

Kulturmiljø

Jon Brygga i Ansteinsundet eies av Åfjord kommune, men drives og forvaltes av Roan seglforening. Festeavgifter og materialkostnader til vedlikehold koster av kommunen.

Trøndelag fylkeskommune har utarbeidet en kulturminnefaglig vurdering av kulturområdet på Utro. Dokumentet gir råd og anbefalinger om hvordan området bør ivaretas og videreutvikles. Kommunen er i gang med å utarbeide en reguleringsplan for området.

Prestegårdstunet drives og forvaltes av foreningen Prestegårdens venner. Åfjord kommune står som eier av bygningsmassen.

Utfordringer

Kommuneplanens samfunnsdel har som mål å gjøre Åfjord kommune til en attraktiv kommune å bo, jobbe og leve i. Dersom vi skal nå dette målet, er vi avhengige av mennesker og kompetansene som kreves for å fylle de ulike rollene i samfunnet. Arbeidsplasser og næringsliv er selvfølgelig viktig i denne sammenhengen, men det må i tillegg være tilbud som gjør livet utenfor jobb og skole attraktivt. Gode fritids- og kulturtilbud er på denne måten viktige faktorer som på sikt kan bidra til at folk også i framtida velger å leve livet i Åfjord.

Strategier

Sektor for kultur idrett- og frivillighet vil bevisst bruke kunst- og kultur i arbeidet med steds- og samfunnsutviklingen. Kommunen skal sørge for at kulturlivet har forutsigbare rammer, slik at et bredt og allsidig kulturtilbud opprettholdes.

Mål

Følgende bærekraftsmål er relevante for arbeidet i sektor kultur, idrett- og frivillighet. Overordnede mål er hentet fra kommuneplanens samfunnsdel og deles opp i videre delmål for planperioden.

Bærekraftsmål	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none">• Skape gode, sosiale møteplasser som reduserer økonomiske, sosiale og kulturelle skillelinjer i samfunnet og stimulere til deltakelse i frivillige organisasjoner og i kulturlivet.• Stimulere lag og foreninger som fokuserer på inkludering.• Arbeide systematisk med forebyggende tiltak på tvers av sektorer og faggrupper.• Stimulere både til utøvelse og tilbud om opplevelse av kunst og kultur som positivt bidrag til mental og fysisk helse.• Stimulere til og tilrettelegge for aktivitet for alle aldersgrupper.• Motarbeide sosiale ulikheter.

Delmål for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Opprettholde og videreutvikle folkebiblioteket som en kunnskapsinstitusjon som bidrar til folkeopplysning og dannelse for befolkningen. Biblioteket skal være en uavhengig møteplass og arena for offentlig samtale og debatt, som tilbyr sine tjenester gratis for alle som bor i kommunen. • Utvikle tilskuddordninger som stimulerer til inkluderingsarbeid i lag og foreninger. • Opprettholde og videreutvikle et sektorovergripende folkehelsearbeid. Folkehelsearbeidet skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse. • Sikre videre utviklingsarbeid rettet mot kunst- og kulturopplevelser. • Videreutvikle og skape allsidige tilbud som legger til rette for fysisk aktivitet for alle. • Opprettholde og utvikle ordninger som bidrar til å utjevne sosiale ulikheter i samfunnet. Dette være seg ordninger som gratis hall og baneleie, fritidskort, utstyrshenger m.m.
---------------------------------------	--

Bærekraftsmål	 	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Stimulere til bruk av kultur i undervisningssammenheng og ha en kulturskole med godt og variert tilbud. • Sette fokus på at høyere utdanning er viktig for Åfjord kommune og legge til rette for flere kompetanse-arbeidsplasser. 	
Delmål for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Opprettholde og utvikle et godt kulturskoletilbud i kommunen. Kulturskolen skal gi opplæring av høy faglig og pedagogisk kvalitet til alle barn og unge som ønsker det. • Bygge kulturfaglig kunnskap og kompetanse. • Legge til rette for nye og kreative næringer som arkitektur, design, film, kunst og musikk m.m. 	

Bærekraftsmål	 	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • Benytte kultur- og organisasjonslivet som arenaer for likeverdig deltakelse på tvers av ulikheter. • Stimulere til utvikling av sosiale møteplasser for alle. • Bevisst bruke kunst og kultur i arbeidet med steds- og samfunnsutviklingen. Kommunen skal sørge for at kulturlivet har forutsigbare rammer, slik at et bredt og allsidig kulturtilbud opprettholdes. • Gjøre naturområder tilgjengelige, men på en slik måte at bruken skjer på naturens premisser. 	
Delmål for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Opprettholde og utvikle et allsidig og inkluderende organisasjonsliv som har plass til alle. • Legge til rette for innbyggere som vil skape nye aktiviteter og fritidstilbud. • Opprettholde økonomiske rammer som bidrar til utviklingsarbeid på kunst og kulturfeltet. • Opprettholde og videreutvikle turområder på en bærekraftig måte, uten unødig slitasje på naturen. 	

Bærekraftsmål	 	
Overordnet mål	<ul style="list-style-type: none"> • forhindre forurensning og forsopling av havet og støtte opp om strandryddingstiltak. • Ta vare på kulturarven, kulturmiljø og kulturlandskap og hindre nedbygging av dyrket og dyrkbar mark. 	
Delmål for økonomiplanperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Bygge og drifte kultur- og idrettsanlegg på en bærekraftig og miljøvennlig måte. • Ivareta og videreutvikle eksisterende kulturmiljø, slik at disse kan formidle kunnskap, identitet og opplevelser. 	

Budsjett 2024

Sektor kultur, idrett- og frivillighet består av ansvarsserien 500-530. For kommende budsjettår foreslår administrasjonen følgende nettobevilgninger for ansvarene i kultur, idrett- og frivillighet:

Ansvar	Tekst	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Herav økt avskr. 23/24
500	Kultur, idrett og frivillighet	6 656 379	5 903 284	5 464 809	-
510	Kulturskole	4 630 263	5 474 043	5 649 917	-
520	Aktivitetshus	4 894 336	11 468 759	11 571 407	275 000
530	Bibliotek	2 578 895	2 618 402	2 609 669	-
		18 759 873	25 464 488	25 295 802	275 000

Sektor for kultur, idrett- og frivillighet er på overordnet nivå belastet med et omstillingskrav på kr 840.000. Dette er sektorens andel av det totale omstillingsbehovet for Åfjord kommune for 2024. Beløpene for 2024 synliggjør halvårsvirkningen av sektorens omstillingsbehov, mens denne tallstørrelsen vil måtte doubles for 2025 da tiltakene forutsettes å få helårsvirkning.

Så fremt kommunestyret slutter seg til budsjettet for 2024, vil rådmannen sette i gang de prosessene som nødvendige for å tilpasse aktiviteten og tjenestenivået til de økonomiske rammene som er vedtatt for sektoren fordelt på de ulike tjenestoområdene.

Investeringsbudsjett

Rådmannen foreslår følgende investeringer i økonomiplanperioden (her listet opp med tilhørende finansieringsforslag, samt en oppsummerende finansieringstabell):

Investeringsbudsjettet	2024	2025	2026	2027
Oppgradering/nytt skolebygg Brandsfjord skolekrets		35 000 000	35 000 000	
Lån		28 000 000	28 000 000	
MVA-komp		7 000 000	7 000 000	
Storelvbrua	2 162 500			
Lån	1 730 000			
MVA-komp	432 500			
Breivoll bru		7 025 000		
Lån		5 620 000		
MVA-komp		1 405 000		
Åfjord kirke - maling hjørnebord (2024) + maling (2026)	200 000		800 000	
Lån	160 000		640 000	
MVA-komp	40 000		160 000	
Stoksund kirke	1 700 000	300 000		
Lån	1 360 000	240 000		
MVA-komp	340 000	60 000		
Familiesenteret (ombygging) utvidet finansierng	1 000 000			
Lån	800 000			
MVA-komp	200 000			
IT-investeringer Fosen IKT	400 000			
Lån	320 000			
MVA-komp	80 000			
Tidligere vedtatte investeringer 2023 som går inn i 2024-27:				
Infrastruktur / tilrettelegging	2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000
Lån	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
MVA-komp	500 000	500 000	500 000	500 000
Oppgradering av bygninger/grøntareal	2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000
Lån	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
MVA-komp	500 000	500 000	500 000	500 000
Oppgradering av veier og plasser	5 000 000		5 000 000	
Lån	4 000 000		4 000 000	
MVA-komp	1 000 000		1 000 000	

PC-utstyr skole		650 000	650 000	650 000	650 000
	Lån	520 000	520 000	520 000	520 000
	MVA-komp	130 000	130 000	130 000	130 000
Åset skole		77 500 000	12 500 000		
	Lån	62 000 000	4 400 000		
	Ubrukte lånemidler		5 600 000		
	MVA-komp	15 500 000	2 500 000		
Brannstasjon Roan		5 000 000			
	Lån	4 000 000			
	MVA-komp	1 000 000			
Lagerareal vindkraft - Monstad			5 500 000		
	Lån		4 400 000		
	MVA-komp		1 100 000		
Total investering		98 612 500	65 975 000	46 450 000	5 650 000

Oppsummert foreslås ovennevnte finansiert på følgende måte (se for øvrig tabell §5-5 under hovedoversikter):

	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Total investering	98 612 500	65 975 000	46 450 000	5 650 000
Lån	- 78 890 000	- 47 180 000	- 37 160 000	- 4 520 000
MVA-komp	- 19 722 500	- 13 195 000	- 9 290 000	- 1 130 000
Ubrukte lånemidler	-	- 5 600 000	-	-
Total finansiering	- 98 612 500	- 65 975 000	- 46 450 000	- 5 650 000
<i>Kontroll</i>	-	-	-	-

Ellers er det verdt å nevne at vi foreslår å øke opptak av lån til videreutlån i 2024. Dette vil ikke påvirke kommunens handlingsrom, minimumsavdrag eller andre gjeldsbelastninger. Midlene for 2023 og eventuelle ubrukte midler fra tidligere år er oppbrukt. På bakgrunn av dette foreslår rådmannen at det tas opp lån for videreutlån på 25 millioner kroner i 2024. Videre utover økonomiplanperioden har vi justert det ned til 14 millioner, som har vært nivået vi har ligget på de siste årene. Dette blir vi imidlertid nødt til å ta en løpende vurdering på fra år til år.

§5-4 2.ledd – bevilgning til budsjettområdene

§5-4 2.ledd - Bevilgning til budsjettområdene		Regnskap 2022 - eks. avskrivninger	Budsjett 2023 - eks. avskrivninger	Budsjett 2024 - eks. avskrivninger	Avskrivninger 2024	Sektorbudsjett 2024 ink. avskriv.	Budsjett 2025 - eks. avskrivninger	Budsjett 2026 - eks. avskrivninger	Budsjett 2027 - eks. avskrivninger
Ansvar	Tekst								
001	Politisk styring	5 234 000	5 698 766	6 106 655	22 502	6 129 157	6 106 655	6 106 655	6 106 655
100-120	Fellestjenester	68 867 000	60 358 421	57 774 303	7 532 710	65 307 013	55 594 303	55 594 303	55 594 303
200-290	Oppvekst	116 963 000	119 302 924	127 924 058	9 142 935	137 066 993	119 782 058	119 782 058	119 782 058
300-340	Helse og velferd	188 071 000	186 186 422	201 879 535	5 520 697	207 400 232	190 721 535	190 721 535	190 721 535
400-450	Landbruk og tek. tjenester	34 012 000	36 195 207	36 622 569	16 546 123	53 168 692	33 942 569	33 942 569	33 942 569
500-530	Kultur, idrett og frivillighet	15 270 000	19 071 566	18 627 880	6 667 922	25 295 802	17 437 880	17 437 880	17 437 880
700-999	Finans	-16 020 000	-16 626 000	-8 220 000	-	-8 220 000	-8 220 000	-8 220 000	-8 220 000
		412 397 000	410 187 306	440 715 000	45 432 889	486 147 889	415 365 000	415 365 000	415 365 000

§5-5 – bevilgningsoversikt investering

§5-5. Bevilgningsoversikt investering	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Investeringer i varige driftsmidler	169 255 000	182 862 500	98 612 500	65 975 000	46 450 000	5 650 000
Tilskudd til andres investeringer						
Investeringer i aksjer og andeler	2 552 000					
Utlån av egne midler						
Avdrag på lån	4 611 000					
Sum investeringsutgifter	176 418 000	182 862 500	98 612 500	65 975 000	46 450 000	5 650 000
Kompensasjon for mva	-30 771 000	-34 142 500	-19 722 500	-13 195 000	-9 290 000	-1 130 000
Tilskudd fra andre	-9 266 000	-2 830 000				
Salg av varige driftsmidler	-4 982 000					
Salg av finansielle anleggsmidler	-45 000					
Utdeling fra selskaper						
Mottatte avdrag på utlån egne midler						
Bruk av ubrukte lånemidler		-19 000 000		-5 600 000		
Bruk av lån	-148 191 000	-126 890 000	-78 890 000	-47 180 000	-37 160 000	-4 520 000
Sum investeringsinntekter	-193 255 000	-182 862 500	-98 612 500	-65 975 000	-46 450 000	-5 650 000
Videreutlån	14 828 000	10 000 000	25 000 000	14 000 000	14 000 000	14 000 000
Bruk av lån til videreutlån	-14 828 000	-10 000 000	-25 000 000	-14 000 000	-14 000 000	-14 000 000
Avdrag på lån til videreutlån	80 000	3 500 000	5 000 000	3 500 000	3 500 000	3 500 000
Mottatte avdrag på lån til videreutlån	-8 033 000	-3 500 000	-5 000 000	-3 500 000	-3 500 000	-3 500 000
Netto utgifter videreutlån	-7 953 000	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	-2 528 000	0	0	0	0	0
Netto avset./bruk av budne invest.fond	3 341 000	0	0	0	0	0
Netto avset./bruk av ubudne invest.fond	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket tap	32 926 000	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	33 739 000	0	0	0	0	0
Fremført til inndekning senere år (udekket beløp)	8 949 000	0	0	0	0	0

Investeringsbudsjett, bruttostørrelser (inkludert merverdiavgift)

Investeringsbudsjettet	2023	2024	2025	2026	2027
Oppgradering/nytt skolebygg Brandsfjord skolekrets			35 000 000	35 000 000	
Storelvbrua		2 162 500			
Breivoll bru			7 025 000		
Åfjord kirke - maling hjørnebord (2024) + maling (2026)		200 000		800 000	
Stoksund kirke		1 700 000			
Stoksund kirke - maling			300 000		
Familiesenteret (ombygging) utvidet finansiering	1 600 000	1 000 000			
IT-investeringer Fosen IKT	400 000	400 000			
Tidligere vedtatte investeringer 2023 som går inn i 2024-27:					
Infrastruktur / tilrettelegging	2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000
Oppgradering av bygninger/grøntareal	2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000
Oppgradering av veier og plasser		5 000 000		5 000 000	
PC-utstyr skole	650 000	650 000	650 000	650 000	650 000
Åset skole	35 000 000	77 500 000	12 500 000		
Brannstasjon Roan	21 500 000	5 000 000			
Lagerareal vindkraft – Monstad	7 000 000		5 500 000		
Tidligere vedtatte investeringer, budsjett 2023:					
Brennholmen	500 000				
Nytt legekantor - utvidet budsjett fra 2022	5 000 000				
Fosen Vekst - nytt bygg - utvidet budsjett fra 2022	10 000 000				
Helseplattformen	8 000 000				
Ugedal bru	3 312 500				
Nytt rådhus	73 275 000				
Fotohuset	750 000				
Utredning skolebygg	1 875 000				
Skyte-fasiliteter Åfjordhall	8 500 000				
Navna minnelund (Roan) – omdisp. fra Åfjord kirke	500 000				
Sum investeringsutgift	182 862 500	98 612 500	65 975 000	46 450 000	5 650 000